



Bobtnající resort Dolní Morava: Turistický ráj na úkor vzácné přírody

Odvrácenou stranou populárního horského resortu Dolní Morava v těsné blízkosti Králíckého Sněžníku jsou problémy s poškozováním cenné okolní přírody a životního prostředí. Postup provozovatele při rozšiřování areálu opakovaně prověřuje inspekce životního prostředí, naposledy v souvislosti s kácením lesa.

Dříve zapomenutá oblast Dolní Moravy se v posledních letech proměnila v jeden z největších a nejnavštěvovanějších horských středisek v České republice. Resort Dolní Morava provozuje akciová společnost Sněžník brněnského podnikatele **Jiřího Rulíška**. Vybudoval stavební firmu IMOS Brno, která má každoročně miliardové obraty a z jejichž zisků byla částečně výstavba resortu na Dolní Moravě financována. Týdeník Euro v roce 2019 odhadoval Rulíškův majetek na 3,5 miliardy korun.

Rulíšek pochází z obce Hraběnky nedaleko Dolní Moravy. „Jsem místní rodák. Vždycky jsem dbal na rodinu a chtěl jsem, abychom se měli kde scházet,“ vysvětloval v minulosti. Na Dolní Moravě koupil statek, který zrenovoval a jeho rodina ho začala využívat k rekreaci. Takový byl začátek brněnského developera v podhůří Králíckého Sněžníku.

V posledních deseti letech se však Dolní Morava výrazně změnila. Vyrůst zde čtyřhvězdičkový hotel Vista, několik chat, stezka v oblacích, nejdelší bobová dráha v zemi a mnoho dalších atrakcí k letnímu i zimnímu využití. Z Dolní Moravy se stal hypermarket na sněhu.

Resort pod dohledem inspekce životního prostředí

Neustálé rozšiřování resortu ovšem odnáší vzácná příroda v blízkosti Národní přírodní rezervace Králícký Sněžník. Příroda trpí zvýšeným počtem turistů a provozovatel resortu Dolní Morava byl v minulosti několikrát prověřován Českou inspekcí životního prostředí.

Inspekce se společností Sněžník zabývala v letech 2012, 2015 a 2016 zejména v souvislosti se stavbou chaty Slaměnka. Ta je nejvýše polože-



nou chatou u lanové dráhy Sněžník, která se tyčí nad hotelem Vista.

V roce 2019 vedl oblastní inspektorát v Hradci Králové se Sněžníkem další přestupkové řízení. Inspektoři tehdy zjistili, že resort z čistírny odpadních vod u hotelu Vista vypouštěl nadlimitně znečištěné odpadní vody do řeky Moravy. Z dalšího zařízení resortu, Penzionu Dolní Morava, zase do řeky odtékaly předčištěné odpadní vody bez platného povolení.

Problémy týkající se řeky Moravy měl Sněžník i v souvislosti se zasněžováním sjezdovek. „Při odběru vod z řeky Moravy pro zasněžování lyžařských areálů U Slona a Sněžník nedodržel minimální zůstatkový průtok v toku stanovený vodoprávní úřadem,“ konstatovala inspekce v tiskové zprávě a pravomocně společnosti uložila pokutu 330 tisíc korun za porušení povinností v oblasti nakládání s vodami.

Poučili jsme se, stavíme čistírky odpadních vod
„V obou případech jsme z toho vyvodili závěry, které vedly k celkové revizi stavu všech jednotlivých a rozptýlených zařízení a následně ke komplexním projektům, které daný stav budou do budoucna beze zbytku řešit,“ reagoval **Tomáš Drápál**, obchodní ředitel resortu Dolní Morava. Dodal, že společnost staví dvě nové čistírky odpadních vod, jednu společně s obcí, druhou samostatně.

Společnost se v případě odběru vody z vodního toku podle Drápala poučila a realizuje rozsáhlý projekt na zasněžování. „Zároveň jsme pod dozorem příslušných vodoprávních orgánů a striktně dodržujeme vydaná povolení k odběru vody,“ dodal.

Na začátku minulého listopadu se pak oddělení ochrany přírody oblastního inspektorátu

Olomouc začalo Sněžníkem zabývat znovu, a to v souvislosti se stavbou visuté lávky. „Oblastní inspektorát Hradec Králové požádal o spolupráci v souvislosti s nepovolenou stavební činností a nepovolenými vjezdy v ochranném pásmu Národní přírodní rezervace Králícký Sněžník,“ potvrdil **Jiří Ovečka**, tiskový mluvčí inspekce.

Podle Tomáše Drápala si společnost není vědoma, že by nějaké zákony porušovala. „Naopak všechny naše projekty a kroky aktivně konzultujeme a postupujeme v součinnosti s orgány ochrany přírody,“ uvedl.

Kontroverzní těžba dřeva

Postupem času se původně zimní resort začal orientovat také na letní sezónu, která turistům nabízí další možnosti. Z toho důvodu se areál rozšiřuje a Sněžník začal kácet lesy v těsné blízkosti Národní přírodní rezervace Králícký Sněžník.

Už v únoru 2019 se majitel Sněžníku Rulíšek nechal slyšet, že by chtěl ke čtyřhvězdičkovému hotelu Vista přidat lesní wellness a pětihvězdičkový hotel. Ty mají vyrůst do roku 2025. V místech, kde brněnský podnikatel hodlá v následujících letech vybudovat další část ubytovacích zařízení, se nacházejí lesy, které ovšem v posledních letech postupně mizí.

Podle starosty Dolní Moravy **Richarda Nováka** začalo kácení už v létě 2015, kdy vichřice poškodila nejen lesní pozemky, ale i některé atrakce resortu. „Les poté zasáhl kůrovec. Postupně se kácí podle toho, kde kůrovec zrovna je,“ tvrdí starosta. Nicméně, hned vedle hotelu Vista z už tak prořídleho lesa začaly v posledních dvou letech mizet i další stromy přesně v místech, kde

(Dokončení na následující straně)

Arriva autobusy

Od 1. ledna 2022 došlo k přejmenování společnosti, která v naší obci zajišťuje autobusové linky. „Arriva Morava“ teď nese název „Arriva autobusy“.

Jízdní řády se tímto krokem nezměnily, totéž platí o výši jízdného.

Petr Mahel

(Dokončení ze strany 1)

podle investičního plánu společnosti má vyrůst nový hotel a lesní lázně.

Těžbou dřeva se na podzim roku 2021 začal zabývat oblastní inspektorát inspekce životního prostředí v Hradci Králové a v tuto chvíli vede přestupkové řízení. „Společnosti byla zatím nepravomocně uložena pokuta za porušení zákona o ochraně přírody a zákona o ochraně lesa. Subjekt se již odvolal,“ uvedl mluvčí Ovečka.

Přestupkové řízení se týká škodlivého zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů v Ptačí oblasti Králický Sněžník, v té samé oblasti, kde se řeší změna charakteru a způsob využití pozemků. Inspekce taktéž řeší využití pozemků určených k plnění funkce lesa k jiným účelům, než povoluje lesní zákon. Bližší detaily však mluvčí inspekce odmítl sdělit, protože řízení ještě není ukončeno.

Pokuta kvůli uložení lesní hrabanky

Odborný lesní hospodář **Ladislav Bednář** potvrdil, že se inspekce kácením zabývá. „Byla tam kůrovcová kalamita, ta se zpracovala. Zabývá se tím Česká inspekce životního prostředí, ta to šetří,“ řekl.

Šetření inspekce potvrdil i **Tomáš Drápal**. Podle něho vede inspekce řízení kvůli odhalení lesní hrabanky a jejímu dočasnému uložení. „Pomocí malé mechanizace došlo na zhruba 0,9 hektaru ke shrnutí lesní hrabanky z důvodu ochrany před poškozením při těžbě těžkou technikou, následnému deponování a po ukončení těžby opětovnému rozproštění a uvedení do původního stavu,“ reagoval Drápal. Podle jeho slov se společnost odvolala, protože se domnívá, že nepostupovala nezákonně.

Starosta Dolní Moravy je s rozšiřováním resortu na úkor životního prostředí smířený. „Není jednoznačná odpověď na to, zda Sněžník znečišťuje životní prostředí. Každý znečišťujeme prostředí, když jezdíme autem,“ reagoval.

Oblast je obětována masivní turistice, nelze to změnit

Nejnavštěvovanější atrakcí na Dolní Moravě je nyní rozhodně Stezka v oblacích, která stojí pod vrcholem Slamník od roku 2015. Podle agentury CzechTourism ji v roce 2020 navštívilo zhruba 300 tisíc turistů.

„Oblast areálu Dolní Moravy je bohužel již deset let obětována masivní turistice, a to už nelze změnit,“ komentuje to **Ondřej Bačík**, předseda Společnosti přátel Jeseníků, která dlouhodobě kritizuje přeměnu Dolní Moravy na turistickou oblast.

„Je to ukázka necitlivé formy využití území založené na megalomanských projektech, masové turistice a ničení místní přírody,“ je přesvědčen. Existence obřího areálu v tak těsné blízkosti Národní přírodní rezervace bude podle Bačíka vždy problematická a povede jenom k poškozování vzácné přírody.

Daniel Vachek a Vilém Pospíšil
v rámci projektu Achillova data
Foto Daniel Vachek, Vilém Pospíšil
Olomoucká drbna, 20. 1. 2022

Fotografie ze starého alba

Již při tvorbě almanachu k výročí založení obce Malá Morava se sešlo mnoho snímků, které lze dnes označit už za historické. Z toho velkého množství obrázků se jich dalo vybrat jen zlomek.

Snad vás potěší naše nová rubrika „Fotografie ze starého alba“, které by vás mohly přimět k zavzpomínání na kamarády a přátele z časů minulých.

První tři snímky nám poskytla paní Hana Lenhartová z Hanušovic. Několikrát jsme již psali o zdejším státním statku, který hospodařil také v naší obci. Snad někoho z těchto lidí poznáte...



Čekání na oslavy 1. máje v roce 1980.



Centrální dílny státního statku. Na snímku vlevo Karel Pokorný a vpravo Pavel Lenhart v družném rozhovoru.



Snímek z porady pracovníků statkových dílen.

Jak plyne čas v Mateřské škole Malá Morava - část II.

Dobrý den, vážení rodiče, přátelé a naši malí kamarádi. V první části článku obecního zpravodaje jsme Vás informovali, co nás čeká a co jsme si dali jako cíl.

Jedním z takových úkolů bylo konání společné akce s dětmi mimo obec Malá Morava, bez rodičů, v délce 5 dní „Škola v přírodě v oblasti Jeseníků“. Dovolte mi, abych se s vámi podělila o super zážitky a pocity z této akce.

Je mi zcela jasné, že si někteří říkali: „Na co by měli odjíždět do přírody, když ji mají u nosu. Ale to není to pravé. Smyslem a náplně vzdělávacího bodu ze ŠVP školy, bylo učit děti samostatnosti, rozvoji osobnosti, zvládání jiných situací, rozvoj v oblasti tzv. sebeobsluhy a komunikace. Takovéto akce jsou opravdu náročné na BOZP podmínky. Školky je moc často nekonají, ale my jsme to zvládli hravě a s chutí. Děti a rodiče byli super.

Připravili jsme se na odjezd. Seznámili jsme se s průběhem akce. Vezli jsme plný autobus hraček a pomůcek. Rodiče jsme pravidelně o všem informovali a byli jim stále k dosahu. Děti měly krásné hotelové prostředí, chutnou celodenní stravu, program a režim dne se odvíjel od našeho plánu a ŠVP školy. Děti byly, jak se říká, borci - nebály se, odjížděly a vracely se k rodičům s úsměvem. Zvládly naprosto vše, až tomu někteří nevěřili. Vidět rodiče, jak se na své děti těší, jak jim píšou zprávy, jestli ti jejich miláčky nepláčou a oni byli tak stateční a zvládli to... Děti si neustále o této akci povídají a my jim splníme další sen a pojedeme tento školní rok opět, pokud to situace spojená s covidem dovolí.

Tato akce nebyla pro rodiče žádnou finanční zátěží, cena za pobyt, stravu, dopravu, byla super. Již teď chystáme plán konání dalšího podobného podniku v následujícím školním roce. Rodiče dostanou na výběr a podle toho začneme akci plánovat. Děkuji rodičům, že nám tak pomáhali a že nám důvěřovali. Děkuje.

Dalším bodem, o který bychom se s vámi chtěli podělit, je, že pokračujeme v rozvoji multi-mediálního vzdělávání dětí s využitím ICT a audiovizuální techniky za stanovených pravidel dotačního programu šablon č. III. Tento program nám umožnil koupit senzační pomůcku, s kterou již pracujeme od prosince 2021. Je to moderní, pojízdná, otočná, výškově a lehce ovladatelná interaktivní tabule. Její podobu vám přiblíží přiložená fotografie. Děti se s touto drahou pomůckou učí pracovat i samostatně. Lze u ní pracovat až s deseti dětmi najednou, má plno funkcí. Někteří lidé, rodiče či učitelé nemusí mít kladný postoj k takovéto pomůcce, ale naše děti ji přivítaly a pomáhá jim v plnění vzdělávacích úkolů lehčí a zábavnější formou.

Jedním z bodů kontrolních činností je i rozvoj této oblasti a plnění jejích bodů, výstupy atd. To se snažíme naučit. Dotační program nám umožní konání pěkných projektových dnů, moc se těšíme.

Oblast vzdělávání má široké spektrum. Jak jsme se minule zmínili, je potřeba zaměřit se na rozvoj logopedické péče. S rodiči jsme v kontaktu a dětem, které potřebují logopedickou pomoc, je doporučen klinický logoped. Zde je třeba si uvědomit, aby byl vidět výsledek, že je opravdu třeba děti vést k nápravě řeči a pečlivě se jim věnovat.

Jedním z našich dalších cílů je pokusit se zajistit pedagogům logopedické kurzy. Uvidíme, jak se nám tento bod povede naplnit. Již byly



započaty kroky ve spolupráci s PPP, odborníky z oblasti psychologie. V rámci rozvoje spolupráce škol a sdílení zkušeností pedagogů se ředitelka MŠ Malá Morava zaměřila na spolupráci s MŠ Věchnov, pod vedením paní ředitelky Jany Valové. V únoru 2022 je v plánu školy vzájemné sdílení zkušeností pedagogů. Pevně věřím, že získáme zase nové zkušenosti z dalšího pracovního typu a velikosti jako naše školka.

Dovolte mi, abych se ještě vyjádřila k tomu, že naše MŠ měla ve školním roce 2020-2021 připraveno spoustu akcí. Bohužel jsme povinni dodržovat pravidla spojená s vládními nařízeními s covid 19. Některé akce jsme uskutečnili bez rodičů, některé jsme museli přesunout. Je nám to líto, ale jsme rádi, že můžeme uspořádat alespoň něco.

Školní rok 2021-2022 přinese i plánované rekonstrukce uvnitř školy (hlavní třída, ložnice). Těšíme se rovněž na vznik nové vzdělávací části na zadní části školní zahrady z dotačního programu. V tomto školním roce bychom chtěli pro děti, které jsou u nás zapsané či se zapíší na

další školní rok, uskutečnit jeden super zájezd k moři. Informace již shromažďujeme, jsme ovšem opětovně povinni dodržet pravidla spojená s covidem 19. S rodiči budeme tuto situaci řešit v březnu 2022. Doufáme, že vyrazíme třeba do Chorvatska, Itálie, uvidíme. Držte nám palce, aby covid polevil a my už mohli více dýchat.

Vážení rodiče, občané, chci vás požádat, nepodceňujte vládní nařízení, i když se někdy zdají opravdu chaotická. Jsou zde proto, že se musíme naučit s touto nemocí žít, všichni se toho bojíme. Každý z nás má na to jiný pohled, ale neohrožujeme se navzájem. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že to žádná chřipka není. Opatrujte se.

Do tohoto roku plného nejasností a chaosu vám všem přeji upřímně hlavně zdraví, klid, pohodu. Nevnášejme do našich životů závist, zlobu, nenávist. Nikdy nevíme, koho budeme potřebovat.

Anna Hošková
ředitelka MŠ Malá Morava

O příslovích

Máme rádi přísloví pro jejich jednoduchost, pravdu, zkušenost a výpověď. Prísloví existují téměř na všechny situace, jsou vtipná, obsahují lidovou moudrost, jsou stále aktuální, i když je někdo vymyslel už dávno před námi a určitě nás všechny přejíjí. Dnes si několik přísloví připomeneme.

Láska a kašel neutajíš.

Je lepší jeden muž doma, než dva na ulici.

Co jsi z úst vypustil, to ani párem koni nedostaneš zpět.

Bezdomovec je doma všude.

Čím je sud prázdnější, tím víc duní.

mládí žije sněním, stáří vzpomínkami.
Ten kdo je blbý, tak blbým zůstane
a žádný doktor ho nevyhlídí.

Rána od přítele se nehojí.
Do očí bratr, za zády had.
Ačkoli žijeme dnes, přece staré chválí-me časy.

Nežijeme, jak chceme, ale jak umíme.
Co si střizlivý myslí, opilý prozradí.
Když kocour není doma, myši mají pré.
Nejenom děti se krmí pohádkami.
Rozvod je svátost nevěry.

Janina Maurerová

Využívejte bonusy zdravotních pojišťoven

Kromě toho, že zdravotní pojišťovny proplácejí nasmlouvaným poskytovatelům zdravotní péči i část léků, pojištěncům už řadu let nabízejí každý rok peníze ve formě bonusů. Tedy alespoň těm, kteří si o ně požádají.

A nejde o malé částky, protože příspěvky se mohou počítat. Od pojišťovny proto její pojištěnec může získat i několik tisíc korun ročně. Pokud splní podmínky a doloží, že zaplatil za zdravotní prohlídku, pomůcku či sportování, pojišťovna mu část peněz nebo celou částku zašle zpět, většinou na bankovní účet.

Obvykle jde o příspěvky, které pomáhají předcházet rozvinutí nemoci, jakými jsou cukrovka a rakovina, či stavů jako obezita nebo zubní kaz. Peníze pojišťovny proplácejí i na aktivity s nejmenšími dětmi či na pomůcky spojené s mateřstvím.

Každý rok se tyto bonusové programy obměňují, server Vitalia.cz přináší seznam některých novinek. Pojištěnec ale může vždy čerpat jen z programu jedné zdravotní pojišťovny. A to té, u které je přihlášený.

Názvy pojišťoven by se ale zájemci o změnu neměli nechat mást. „Naše zdravotní pojišťovna je otevřena naprosto všem zájemcům o registraci, nejsme tedy pojišťovnou pouze pro zaměstnance společnosti Škoda Auto,“ upozorňuje například Petr Kvapil, asistent ředitelky Zaměstnanecké pojišťovny Škoda.

Všeobecná zdravotní pojišťovna

Na finanční příspěvky pro klienty hrazených z fondu prevence je vyčleněno pro rok 2022 až 868,5 milionu korun. „Oproti roku 2021 dochází především ke změnám v příspěvcích poskytovaných na očkování nehrazená z veřejného zdravotního pojištění. V plánu jsou i pilotní projekty zaměřené na prevenci civilizačních onemocnění,“ upozorňuje Viktorie Plívová.

VZP je největší zdravotní pojišťovna v ČR. Více se dozvíte přehledu jejích novinek na jejich webových stránkách

Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR

Podle ZP MV ČR může čerpat čtyřlenná rodina jen na příspěvcích na očkování až 8 000 Kč za rok. Tuto částku si může navíc navýšit o sezónní akce a bonusové programy.

„Prodloužili jsme například lhůtu pro podání příspěvku na tři měsíce od úhrady (termín 31. prosince zůstává), příspěvek lze čerpat online. Dále jsme zvýšili příspěvky na některé programy, které pokládáme za obzvláště důležité (očko-

vání, duševní zdraví), a zavedli jsme příspěvky nové, které cílí zejména na prevenci komplikací u chronicky nemocných. Také zůstávají příspěvky v souvislosti s nemocí covid-19, jako je příspěvek na rekondiční pobyty pro klienty s přetrvávajícími následky,“ vyjmenovává mluvčí pojišťovny Jana Schillerová.

Nově bude pojišťovna přispívat například na kurzy správné péče o dětské zuby, vybrané logopedické pomůcky nebo na online logopedickou pohotovost, vyšetření u dopravního psychologa, léčbu popálenin po ozařování či přístrojovou péči pro diabetiky.

Zvýšení příspěvků u ZP MV ČR pro rok 2022:

- Očkování až 2 000 Kč pro děti i dospělé,
- Duševní zdraví (klinický psycholog a klinický logoped) až 2 000 Kč,
- Těhotné a ženy po porodu až 3 000 Kč,
- Příspěvek na paruku pro onkologické pacienty a pacienty s alopecii až 2 000 Kč,
- Odvykání kouření až 2 000 Kč,
- Telemedicina až 2 000 Kč,
- Příspěvek na specifické diety až 4 000 Kč pro děti i dospělé.

Česká průmyslová zdravotní pojišťovna

U ČPZP lze čerpat příspěvky jednoduše. Pojištěnec vyfotí doklad o úhradě a případně i další požadované doklady, v mobilní aplikaci Zdraví v mobilu nebo v Elektronické přepážce zadá své číslo bankovního účtu a odešle svůj požadavek ke zpracování.

„Pro rok 2022 Česká průmyslová zdravotní pojišťovna zařadila do nabídky preventivních programů dva nové příspěvky pro dospělé pojištěnce, a to příspěvek až 500 Kč na terapii rázovou vlnou a příspěvek až 1 000 Kč na zakoupení sportovního zboží pro pojištěnce, kteří budou zaznamenávat své kroky v krokoměru v mobilní aplikaci Zdraví v mobilu,“ upozorňuje mluvčí pojišťovny Elenka Mazurová.

Zvýšení příspěvků u ČPZP pro rok 2022:

- ze 2 000 Kč na 2 500 Kč u programu Manažerka mateřství,
- ze 400 Kč na 500 Kč u programu Doplnky stravy (od 65 let),
- z 500 Kč na 1 000 Kč u programu Rovnátko,
- z 300 Kč na 500 Kč u programu Školky a školy v přírodě.

Rozšíření příspěvku u programů:

- Žena po porodu – příspěvek lze nově využít i na zakoupení dětských inhalátorů.
- Laserové operace očí – rozšíření možností čerpání i na operaci katarakty (šedý zákal) laserem.

Oborová zdravotní pojišťovna

U této pojišťovny lidé čerpají bonusy například prostřednictvím Vitakarty nebo mohou využívat online medicínskou poradnu.

„V roce 2021 vynaložila OZP na preventivní programy 165 milionů korun. Náklady na jednoho pojištěnce činily 223 Kč. V roce 2022 je ve fondu Prevence 190 milionů korun, náklady na jednoho pojištěnce se tak zvýší na 257 Kč,“ uvádí mluvčí OZP Nicol Lenertová.

Novinky chce OZP oznamovat příští rok postupně v kampani, v níž budou vystupovat herci Lucie Benešová a Tomáš Matonoha. Ti jsou již delší dobu tváří pojišťovny.

Dosud zveřejněné novinky v příspěvcích 2022:

- Prodloužení období pro čerpání nejvíce žádaného příspěvku, tzv. Kuponu na dentální hygienu, ve výši až 2 000 Kč na celý kalendářní rok.

- Nový Kupon na sportovní aktivity ve výši 500 Kč.

Vojenská zdravotní pojišťovna

VoZP sice poslala médiím tiskovou zprávu s informací, že představila novinky v preventivních programech, ale neuvádí, jaké konkrétně budou. Jmenuje jen ty již zaběhnuté.

„Dlouhodobě přispíváme například na preventivní vyšetření karcinomu prsu či prostaty, na vyšetření kožních znamének, ale také na odvykání kouření,“ uvádí Josef Diessl, generální ředitel VoZP.

„Pro ty nejmenší nabízíme příspěvky na pohybové aktivity, sportovní přílbu či na dioptrické brýle. Jsme rádi, že díky preventivním programům můžeme v dnešní nelehké době podat pomocnou ruku celé rodině,“ dodává Josef Diessl.

VoZP také nabízí příspěvky na prevenci zubního kazu u dětí, zubní rovnátka nebo očkování. Přispívá také na prevenci v těhotenství a po porodu až ve výši 1 500 Kč. Příspěvek ve stejné hodnotě mohou klienti čerpat také na následnou péči o narozené dítě.

RBP, zdravotní pojišťovna

Tato zdravotní pojišťovna vyčlenila na preventivní a bonusové programy pro rok 2022 částku téměř 100 milionů korun. Novinky RBP:

- Opětovné zařazení příspěvku na vysokohorský, lázeňský nebo přímořský ozdravný pobyt pro děti, který může dosáhnout až 10 000 korun.
- Opětovné zařazení příspěvku až 1 000 korun pro diabetiky na senzor pro okamžité monitorování glukózy.

- Nový příspěvek pro uživatele aplikace my213 v kategorii do 18 let na nákup brýlových obrub do výše 500 Kč, které budou zakoupeny v optice, nebo v prodejné zdravotnických prostředcích.

- Příspěvek až 10 000 korun na lázeňský pobyt určený k redukci nadváhy. Požádat o něj mohou pojištěnci, kteří v době podání žádosti dosáhnou věku minimálně 19 let, mají index tělesné hmotnosti (BMI) nad 30 a současně mají přidruženou diagnózu diabetes 1. typu či 2. typu nebo hypertenzi.

- Speciální bonus pro děti a mládež do 18 let ve výši až 500 korun bude výhradně určen na dvě ochranné sportovní pomůcky – chránič páteře nebo ochrannou přílbu/helmu. Speciální bonus bude platit jen od 1. do 31. března 2022, přičemž účtenka o zakoupení nesmí být starší než dva měsíce.

Zaměstnanecká pojišťovna Škoda

U této pojišťovny mají pro své klienty na čtyřicet různých bonusů. Například matky s novorozenci mohou získat příspěvky či dárky v hodnotě až 7 700 Kč.

Pojištěnci, kteří mají zřízenou elektronickou Kartu mého srdce, v ní naleznou personalizovanou nabídku zdravotních programů, které jsou určeny na míru jeho osobě, včetně přehledu těch, které již čerpal.

Zvýšení příspěvků u ZP Škoda pro rok 2022:

- V roce 2021 zavedený příspěvek zaměřený na podporu péče o duševní zdraví bude příští rok navýšen na 2 000 Kč.

- K navýšení na 1 000 Kč dochází v případě příspěvku na podporu nutričního poradenství.

Zdroj: vitalia.cz

Víte, nevíte,

že se dá koupit celodenní jízdenka, která platí na území Olomouckého kraje a můžete na ni jezdit vlakem, autobusem i tramvají? Cena jízdenky je 181 Kč.

Tato jízdenka platí ve vozidlech, která jsou označena IDSOK (Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje). Jízdenku můžete zakoupit na všech autobusových zastávkách v naší obci, a to přímo v autobusech.

Naopak na linkách firmy Pinkas nemůžete, protože ten jezdí podle systému IREDO Pardubického kraje.

Petr Mahel

Na Sněžce Králické

Na Králický Sněžník v jeho dlouhé historii vystoupala nejedna významná osobnost naší země. V roce 1883 sem vystoupal, na své cestě z Králík do Orlických hor, tak náš mistr historických románů Alois Jirásek. Bylo mu tehdy pouhých 32 let. Půvabně o své cestě vypráví ve stati pro jeden z tehdejších vlastivědných sborníků, nazvané „Na Sněžce Králické“.

Za krásného, jasného dne kráčíme z Králík bělavou, pohorskou silnicí, často stoupající, jež se vine směrem severním ku vsi Červenému Potočku, aby odtud na jihovýchod do Moravy zabočila. My však tu cestu záhy opustíme, a zaměříme polní stezkou na severozápad ku **Králické Sněžce**. Ještě jednou stavíme krok, abychom se ohlédli po Servitském klášteře na hoře, na jejichž svazích i výšinách vlní se dozrávající obilí v záři poledního, srpnového slunce. Jasně se rýsují věže klášterní od pozadí vybraného, tmavomodrého nebe – zrak od nich poněkud na dol se stáčí po stráni, táhlým stromoradiem osykovým a jasanovým, jímž tu tam se běhají kapličky, a dále ku městu s malebným pozadím lesnatých vrchů a hor na poledni. A teď zraky vpřed! Nová krajina začíná se před námi rozkládati, nové divadlo se nám otevírá.

Jsme na počátku výběžku Králického se strany jižní. V těch místech, kde odbočuje ze trupu našeho království, je nejširší, asi devět kilometrů. K severu se víc a více ouží, místem až na půl druhého kilometru, i méně. Veškerou jeho délkou asi 16 kilometrů od jihu k severu prostupuje jednotné pásmo horské, poslední výběžek českých Sudet, z mohutných kup jako slité, mocný to uzel horský. Na jihu se pne kopce přes 600 metrů vysokými; čím dále k severu, tím vyšší temena vystupují z jeho mohutného tělesa, nejvýše však na konci Sněžka Králická (1 422 m).

I na šíř zabírá toto pásmo veškerý výběžek Králický, ba ten mu od severu na jih do dvou třetin ani nestačí. Tu jej všecken zabral svah východní, sklánějící se k Moravě řece, jež od Sněžky Králické podél úpatí dotčeného svahu na jih mladistvě kvapí, tvoříc zároveň přirozenou hranici mezi Moravou a Čechami. Svah západní sbíhá pak již na půdu kladskou a hranice tu proti Prusku vinou se od Sněžky Králické po hřebeni pásma, přes nejvyšší jeho kupy: přes Malou Sněžku (1 323 m.) (**dnes Malý Sněžník, 1326 m ed. pozn.*), dále přes Bílý Kámen (Pflaumenpuppe, 1 184 m.), přes Hledše (Flammenpappel, 1185 m.) (**dnes Hledšebe, 1 190 m., ed. pozn.*) a dále na jih přes Klepí (Klappers-teine, 1 138 m.) (**Klepáč, 1144 m, ed.pozn.*), Aschenberg (926 m) (**Jelení vrch, 936 m., ed. pozn.*) i přes jižnější Knittingsberg (737 metrů) (**Výčnělek, 741 m., ed. pozn.*). Tu pásmo těchto Králických Hor se úží a oba svahy jeho jsou již ve výběžku Králickém, na půdě české. Podél svahu západního na úpatí teče potok od severu k jihu, tvoře údolí volné, dosti široké; také na úpatí svahu východního hrne se od severu potok, s oním prve jmenovaným z počátku valný kus souběžně.

Při potoku východnějším v údolí ne tak již širokém rozkládá se ves Horní Lipka, za starodávna u našich předků Levka jmenovaná. A k té nyní míříme, abychom prošeďe jí dostali se nad ní a dále po východním svahu pásma před námi mocně se zvedajícího na vrchol Sněžky Králické. Došedše kraje planinky hledíme na táhlou roztroušenou ves pohorskou, na Horní Levku (**Horní Lipku, ed. pozn.*), vidíme, jak potok její kolem nejnižnějšího výběžku jmenovaného pásma k západu se otočiv, spojuje se s oním po-

tokem, jenž pod západním svahem pásma Králického k jihu teče. Při stoku tom údolí se nejvíce šíří a tu v zelených lučinách a mezi poli zřítí Levku Střední (**Prostřední Lipku, ed. pozn.*), a pod ní dále na jih Levku Dolní (**Dolní Lipku, ed. pozn.*). Se zalíbením rozhlížíme se pohorskou krajinou, zdobenou bujnými lučinami i lány obilí dozrávajícího. V kraji již po hlavních žněch, tu nastávají, ale jen žitné – ovesné budou mnohem, mnohem později, ve vyšších polohách teprv tou dobou, kdy v kraji již budou zase pomýšleti na setí.

Sešedše na dolinu přes železničnou trať, běžící od Střední Levky na přič Králickým výběžkem do Moravy, kráčíme **Horní Levkou** (**Horní Lipkou, ed. pozn.*). Pravá ves pohorská, při potůčku místem velikými listy devětsilovými až zakrytém, i na svazích i ve stráni roztroušená. Stavení skoro veskrze dřevěná, nepravidelných lomenic, při spodu valně širokých, zhusta šindelem pobitých. U stavení stromů málo, nejspíše třešně, jež drobounký plod se právě, v srpnu měsíci, zapaluje. Kolem stavení na dole i na svazích všude veliké travnaté palouky, jímž rozmanitosti dodávají bělokoré břízy nebo olše tmavozelených korun porůznu na nich se pnoucí. Stoupáme výš a výš, již ze vsi přímo do svahu

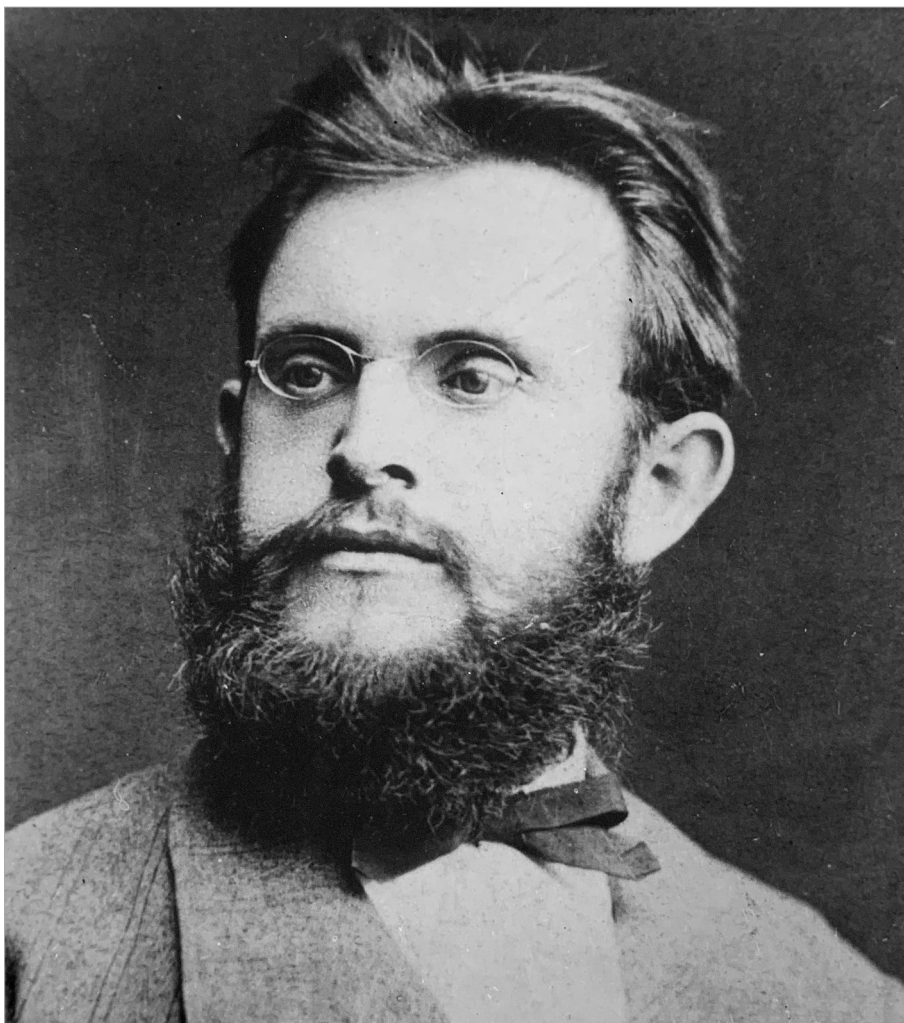
horského kráčíme.

Na mezích v úpalu slunečním zavánějí husté, kvetoucí trsy mateří doušky, hojně se rdí slzičky, protěž a jiná dítká pohorské flory. Jsme ve výši 700 metrů a stoupáme ještě výše, a kolem všude ještě pracně zdělaná pole a tu tam osamělý dvorec nebo chata s jedním nebo několika stromy třešňovými. Dvorce ty nejsou uzavřeny, skládají se se obvykle toliko ze dvou stavení. V jednom lidé přebývají, tu také jsou chlévy pro dobytek, druhé je stodola. Průčelí domu všecko je šindelem pobito, aby mělo brnění proti větrům a mrazu. Před hlavními dveřmi zdělán přístřešek z prken přikloněných se střechy až na zem. Toť zase štít na zimu, aby metelice dvéře nezavála. Studně tu nenajdeš, běžít dost vody s hor. Každé to osamělé stavení má svou stroužku, kterou se hrne studená, čistá voda do dřevěného koryta před stavením poblíže dveří. Koryto pak je chráněno bedněním nebo boudou.

Teď tu v té výši, v těch samotách velmi pěkně. Kolem stavení palouky bujně zelené, vzduch svěží, líbezný, výhled daleký a krásný — ale v zimě, kdy všecko do sněhu zapadne! A těžké tu živobyť!

Lid zaměstnává se v těch samotách i ve vsích níže položených hlavně tkalcovstvím, tkalounkářstvím, zhotovuje nitěné knoflíčky, nebo loví v létě v mladické Moravě a v potocích pstruhy, jež ve městě odbývá.

U osamělé myslivny výše nežli 900 metrů položené odpočíváme na mezi, na kraji pole – tu



Alois Jirásek v době, kdy stoupal ku Sněžce Králické.

Foto archiv Devítky

již posledního – užívající krásného rozhledu na lesnaté hory za Moravou, zvláště na táhlou Horu Svinskou (Sauberg) (**nyní Slavník, ed. pozn.*) 1 131 metr vysokou. Pak nás chlad a hluboký stín lesní přijímá. Jdeme stezkou dosti upravenou pod hřebenem na východním svahu, široším hvozdem, jenž se tu od hřebene po obou svazích, na východ až k Moravě a za ní zase na kopcích moravských, i na západ daleko do Kladska po horách rozkládá. Chlad kolem příjemný, ale stoupání namáhavé. Rozhled nyní valně omezený. Jen průseky lesními kmitnou se nám chvílemi hory naproti za řekou Moravou se pnoucí. Za to častěji hledíme temným lesem dolů, příkrým svahem, jehož úpatí Moravou svažovaného ovšem nevidíme, ztrácí se nám v tajemném šeru lesním a v něm se nám zdá svah jako nekonečným. Hluboké kolem ticho. Lesy ty jsou mlčenlivy, zpěv ptačí tu vzácným hostem. Než jiná hudba tě zajímá: hlas řinoucích se vod dolů svahem do Moravy. Potůčků těch nevidět, ale hrčení jejich a hlásný šumot živě se rozléhá temnou tišinou lesní a ji oživuje.

Místy vidět na volnějších místech spoustu bujného kapradí, celé malé paloučky kapradové. I sem do té výše na ně přijít lidé si nelení. Požaté kapradí domů snáší dobytka na slaní. – Hle, tu příkop hluboký a jím žene se na dol k Moravě hluchý potok. Hrubý most z pokácených stromů vede nás přes vodu. Kráčíme již několik hodin, jsme unaveni. Vůdce nás však těší a pobízí, že jsme pod temenem Bílého Kamene, že ku Malé Sněžce není tak daleko, pak že už budeme hned u cíle, teď že dojdeme ještě ku stavení, a tu si odpočíneme. A skutečně! Tu zrovna pod cestíčkou, ve stráni, v hlubokém lese samojediná chata dřevěná – i z té nás vítá známý hlas tkalcovského stavu. Usedáme venku, pijeme čerstvou vodu, již nám obyvatel té chaloupky ochotně snáší, jakož i kalíšek kořalky. Pak opět dále! Znamenitou výši znáti také kolem na lese. Stromy ne tak už veliké a silné, jakož jsme nížeji viděli, kmeny zakrslejší, a patrně, že pomalu rostly. Také jsou zpustlejší, mechem hustě zarostlé. Mláží, zvláště bukové a habrové, místem všecko sehnuto, pochýleno. Tíže sněhová dlouho na nich leževši je tak zkřivila, a mladé ty kmeny, jinde bujné a štíhlé, zůstaly tu tak ve svém ponížení, nemohou se již vzpamatovati a narovnat.

Les pak již řidkejší, již vidět paloučky mezi stromy. – Shýbáme se po bílém pryskyřníku, po léčivé prše, kteréž tu hojně, a naše zraky zvláště vábí bílá kýchavice (*Veratrum alb.*), violka žlutá

a mléčivec modrý, zvonek voustatý, jestřábík, vzácné to rostliny, jež bychom v kraji i na dole marno hledali. – Mláží bukové již přestalo, jen zakrslá borovice a houští smrkové. Pohled se uvolňuje, a jak nyní jsme více vpravo zahnu-li, ukazuje vůdce na rozlehlou kupu, na Sněžku Králickou, náš cíl. Jsme již velice zemdleni, nohy bolí, zardělý obličej všecek určen, ale tu naposledy přidáváme do kroku. Přecházíme na příkrém svahu palouky šťavnaté trávy plné horských bylin, obcházíme jehličnaté houštiny, až tu před námi na planince – aj, úhledné, velké stavení, rázu švýcarského s pavlačemi.

„To ještě nejsem u cíle,“ vůdce vysvětluje. „Jsme sice na Sněžce, ale ne na jejím temeni, nýbrž pod ním.“

A ukazuje do holé, kamenité stráně nad budovou se vypínající. My však tu nejprve do toho stavení zamíříme a jeho pohostinství užijeme. Stavení to, hostinec i hospodářství zároveň, patří pruskému princovi Albrechtovi, jehož matka, princezna holandská, je dala vystavět. Nájemce jeho chová tu značnější počet krav a provozuje tak salašnictví. Palouky kolem pod temenem, témež pak samo poskytují dobytku hojně trávy a vonného, šťavnatého sena. „Salaš“ ta, velmi pohodlně zařízená, byla nám po namáhavé, lopotné chůzi velmi milá, zvláště když nás občerstvila vínem i „českým“ pivem a slušnou, ovšem že pruskou kuchyní. Nocleh jsme si zamluvili, slunce se schyluje k západu – protož ven dokončit cestu!

Máme ještě od hostince na temeno Sněžky Králické tak půl hodinky cesty. Stoupáme křivolakou, kamenitou stezkou; tu a tam ještě mláží, houština, pak už holá půda, kamenitá, nebo chudě porostlá. Sem tam vynikají z boku veliké, tmavé skály rulové – a teď již jsme stanuli konečně na temeni. Je ploché, rozlehlé, holé, ani stromku, ani křoviny; vřesem, travou, islandským mechem hustě porostlá pláň s 20.4 jitra. Sotva čtyři měsíce do roka je sněhu prosta, v červnu však změní se v bujnou, horskou louku.

Tato rozlehlost temene také vadí volnému rozhledu. Není jednotný, a třeba jít po krajích, aby se nám rozšířil. Kráčíme temenem na přič, nohy se nám boří do islandského mechu, jehož tu nejvíce, jako do koberce. Nad něj vyniká borůvčí, vřes nebo sem tam klas zardělého rdesna. Tu hle, uprostřed hraniční sloup, označující nám, že se tu stýkají území Čech, Moravy a Slezska – někdy tělo jedno, někdy země naší staroslavné koruny Svatováclavské – nyní již násilím rozloučené. Opočal hraničního kamene také pomník, od podlouníků zle porušený, postavený sem na památku, že tato místa také navštívil nizozemský král Vilém Fridrich v červenci roku 1840. Stojíme, jak už udáno, 1 422 m nad hladinou mořskou (**současná měření uvádějí o 2 metry více, ed. pozn.*). Poprvé, zdá se, změřil výšku Sněžky Králické Al. Martin David, Praemonstrat český, ředitel Pražské hvězdárny (zemřel r. 1836). Ten udal výšku Sněžky na 711 toisů.

Od hraničního sloupu není výhledu žádného, leda jen přes širé, pusté, osamělé temeno hory. Jdeme tedy ku pokraji, a jak jím obcházíme, mění se divadlo jako v panoramě pohybující se obraz. Tu k západu svah pásma hor Králických, na jejímž nejvyšším místě stojíme, Hory Orlické až k Vrchomezi, Hejšovicin, hornatě výběžky, a všude plno lesů, pod horami širá kotlina hrabství Kladského, a tam při říčkách a potocích, hlavně s našeho pásma stékajících, vesničky, města tu k východu Praděd a moravské Sudety,

jež jako modré, obrovské stíny odrážejí se od blednoucího nebe, a tam na jih lesnaté, divoké, krásné údolí, kterýmž se mladá Morava prodírá, až zrak náš opět utkví na velikém, krvavém slunci, poněmáhle klesajícím za Kladské hory.

Na údolí se již stín ukládá, lesy černají, vřesoviště kolem nás brunátní a zatemňuje se víc a více. Stojíme dojeti rozmanitými obrazy, velebnou přírodou, jejíž velkolepost tu na té výši uprostřed hor a lesů, u velebném, slavnostním tichu, ani hláskem nerušeném, nejlépe cítíme a nejraději uznáváme. – Soumrak již nadešel, když jsme se navrátili do výstavné, pohodlné „salaše“, kdež na nás čekaly chutná večeře a pak dobré lůžko, dnes dvojnásob milé.

Ani se nám ven nechtělo, když pak z rána, ještě za tmy budil nás sluha toho lesního hotelu. Než touha uvidět s temene Sněžky Králické vycházející slunce, odkud jsme je také viděli zapadat, ven nás vyvábilo. Husté šero bylo ještě, lesy kol i pod námi dosud v černé roucho noční oděny, když jsme se na novo brali stezkou na vrchol hory. Na cestu nám svítila třepatavým světlem dennice.

Pláň na vrcholu byla ještě tmavá, do černá, mrazivý, ranní větřík se hnál přes ni. Těsněji jsme se halili do plaidu, stojíce uprostřed té od rosy mokré pustiny islandského mechu a vřesu, nezřice kolem jiného nic než tmavé dosud nebe nad sebou. Tak asi vypadají ta pustá vřesoviště ve Skotských horách a v Sutherlandu, známá ze Scotta, i Makbetha Shakespearova. Zda asi vládne jimi také tak hluboké, tak slavnostní ticho?

Hvězdy pobledly, tmavé nebe počíná se na východu jasniti. Jdeme k okraji, abychom viděli krajiny za dne se probouzejícího. Před námi hluboko i daleko všude kraj zahalen bělavou mlhou, jakoby jí zatopen. A již nastává zápas světla s ní. Na východě se rdí, paprsky zlatého světla jako obrovské blesky šlehly nebesy, mráčky na nich zardělé počaly nyní zářiti jako žhavé. Po nejvyšších vrcholích hor svíto, i všechny ostatní se ozařují, po širých hřebtech tmavých lesů těkají zlaté, světlé stíny, tmou se všad na dol zaplašují, ale slunce dosud nevidět, mlha mu brání. Teprve za chvíli se z ní vyhouplo, ale tu již bylo nad obzorem. A jak nyní mlha klesá a se trhá, vidět v ní do daleka města, vesnice jako ostrovy z vod vycínající.

My tu na vrcholu jsme v plné záři. Paprsky všeživního slunce i hrobové ticho kolem nás tu ruší. Kde se vzaly, tu se vzaly, veliké mouchy poletují na výsluní bzučící, a teď také slyš – tik, tik – toť jednotvárný, teskný hlas skalního vrabce, jenž tudy přelétaje zatíkal, jakoby se ostýchal porušiti to nekonečné kol mlčení a ticho.

Vracíme se opět do hostince, abychom se od tud dali na západ sráznými a lesnatými svahy Králické Sněžky na malý výlet do Kladska k vodopádu Velfelskému (**Wodospad Wilczki pod obcí Międzygórze, ed. pozn.*). Ale tam laskavě čtenáře nepovedu, jet to již cizí půda, poněmčená, a slibuji, že je zavedu za příležitosti do jiných končin kladských, do končin aspoň jazykem dosud našich. Nyní vrátíme se opět tam, odkud jsme vyšli, do Králické krajiny, ku prameni Tiché Orlice, abychom podél jejího toku dále putovali horami Orlickými i jejich podhůřím.

Od pramene Tiché Orlice do Kyšperka
K poříčí Divoké Orlice
Alois Jirásek
1883

Vzpomínka

Dne 10. prosince 2021 nás navždy opustil **Luboš MAHEL**, syn táta a bratr. Odešel po těžké, krátké nemoci ve věku 42 let a bude nám velmi chybět. Miloval svoji rodinu, ale nade vše svoji dceru.

Byl aktivním členem našeho Sboru dobrovolných hasičů, kde obětavě pomáhal při hašení požárů.

Věnujte mu, prosíme, krátkou vzpomínku.

Rodina Mahelova

Zápis z 14. zasedání Zastupitelstva obce Malá Morava, konaného dne 16. 12. 2021 od 16.00 hod. v zasedací místnosti obecního úřadu

Poznámka: Tento zveřejněný Zápis je upraven (jsou zveřejněny pouze iniciály jmen a příjmení osob, které nesouhlasí s uveřejněním) z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění. Zveřejněné osoby jsou zde uvedené s jejich souhlasem. Do úplné verze Zápisu mohou v případě potřeby na obecním úřadě kdykoli nahlédnout občané obce od 18 let věku s trvalým pobytem na území obce, fyzické osoby - vlastníci nemovitostí (staveb, bytů, pozemků) na území obce a cizí státní příslušníci, kteří mají trvalý pobyt na území obce. Jiné fyzické osoby a osoby právnické mají možnost získat informace z jednání zastupitelstva obce na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Přítomní členové zastupitelstva obce: Walter Köhler (1), Antonín Marinov (3), Pavel Morong (4), Štěpán Morong (5), Petr Pospíchal (6), Ing. René Šebek (8), Mgr. Olga Temňáková (9)

Nepřítomní členové zastupitelstva obce: Jan Kouřil (2) - omluven, Karel Svoboda (7) - omluven

Přítomní občané: M. G., J. U., J. S., J. F.

Hlasování zastupitelů: (+) pro, (-) proti, (o) zdržel se hlasování, (x) nepřítomen

Starosta obce v 16:00 hodin zahájil zasedání zastupitelstva obce a sdělil, že veřejnost byla o svolání zastupitelstva informována oznámením vyvěšeným na úřední desce a na webových stránkách obce. Členové zastupitelstva obdrželi pozvánku. Je přítomna nadpoloviční většina členů zastupitelstva, tudíž je, podle ustanovení zákona o obcích, zastupitelstvo usnášeníschopné. Zápis z předešlého jednání byl ověřovateli podepsán, k nahlédnutí je na obecním úřadě v Malé Moravě.

Starosta poté navrhl, aby se dnešní jednání řídilo tímto programem:

1. Schválení programu jednání.
2. Určení zapisovatele z jednání.
3. Určení ověřovatelů z jednání.
4. Zpráva o plnění usnesení z minulého jednání a o činnosti OÚ.
5. Rozpočtové změny.
6. Provedená opatření starosty.
7. Výsledek hospodaření obce za leden až listopad 2021.
8. Mezitímní závěrka.
9. Návrh rozpočtu MŠ Malá Morava na rok 2022.
10. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu MŠ Malá Morava.
11. Rozpočtové změny MŠ Malá Morava.
12. Rozpočtové provizorium na rok 2022.
13. Střednědobý výhled rozpočtu obce.
14. Žádost o převod pozemků.
15. Žádost o převod pozemků II.
16. Konec činnosti TC Šumperk.
17. Pracovní činnost zastupitelů.
18. Podpora prodeje potravin.
19. Žádost o dotaci na Malomoravské slavnosti.
20. Smlouva Malomoravské slavnosti.
21. Záměr pachtu Sklené.
22. Pacht Křivá Voda.
23. Žádost o prodej pozemku Malá Morava.
24. Žádost o prodej pozemků Vojtíškov.
25. Rozpočtová opatření na konci roku 2021.
26. Žádost o změnu územního plánu.
27. Spolupráce s městskou policií Hanušovice.
28. Smlouva o právu provést stavbu.
29. Smlouva o poskytování stravování.
30. Realizace projektu přírodní zahrada pro MŠ.
31. Kalkulace ceny vody pro rok 2022.

32. Pronájem bytu ve Vojtíškově.
33. Žádost o převod práva nájmu bytu.
34. Stavba ČOV Podlesí.
35. Přípojka NN Křivá Voda.
36. Přípojka NN Sklené.
37. Přípojka NN Vojtíškov.
38. Stavba rekreační chaty Sklené.
39. Souhlas se stavbou Vysoký Potok.
40. Vrtaná studna Křivá Voda.
41. Stavba rekreačního objektu Podlesí.
42. Kontrolní činnost u obce.
43. Zápis z kontrol výborů obce.
44. Příkaz k inventarizaci majetku.
45. Akce na rok 2022.
46. Diskuze.
47. Závěr jednání.

1. Schválení programu

Starosta seznámil přítomné s návrhem programu dnešního jednání. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/01: ZO Malá Morava schvaluje program jednání

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2. Určení zapisovatele z jednání

Starosta určil zapisovatelkou zápisu z jednání paní Mgr. Olgu Temňákovou.

3. Určení ověřovatelů zápisu

Starosta obce určil ověřovatelem zápisu z jednání pana Petra Pospíchala a Pavla Moronga.

4. Zpráva o plnění usnesení z minulého zasedání a zpráva o činnosti obecního úřadu

Starosta seznámil přítomné s plněním usnesení z minulého zasedání a se zprávou o činnosti obecního úřadu a starosty. Informoval, že byla plněna schválená usnesení. Dále je nachystána projektová dokumentace k obnově rybníka v Podlesí, ale ze strany odboru ŽP je vyžádáno posouzení stavu fauny a flory, a to bude vyžadovat další finanční prostředky, a hlavně časové zdržení – bude ještě diskutováno. Také se zpracovává dokumentace k do-
tačnímu řízení na zajištění zdrojů vody na Vojtíškově a v Podlesí.

Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí zprávu o plnění usnesení.

5. Rozpočtové změny

Zastupitelstvo obce projednalo návrh rozpočtového opatření č. 100020/2021 včetně důvodové zprávy. Příjmy byly navýšeny o 445.000,- Kč. Financování bylo sníženo celkem tímto opatřením o 970.000,- Kč a výdaje celkem sníženy tímto opatřením o 525.000,- Kč.

Kompletní znění rozpočtových změn je v příloze č. 1 tohoto zápisu. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/02: ZO Malá Morava schvaluje rozpočtové opatření č. 100020/2021.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

6. Provedená opatření starosty

Starosta informoval o provedených opatřeních č. 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23/2021, kterým starosta obce schvaluje a provádí rozpočtové opatření č. 100010-18/2021. Tato opatření jsou přílohou č. 2 tohoto zápisu. Dále informoval o opatřeních č. 12, 13 a 17/2021 provedených v jeho působnosti. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí opatření starosty.

7. Výsledek hospodaření obce za leden až listopad 2021

Starosta seznámil přítomné se zprávou o hospodaření obce za uvedené období, kde jsou příjmy i výdaje rozepsány dle jednotlivých položek. Při-

jmy za toto období jsou ve výši 17.008.283,07 Kč a jsou plněny na 89,21 % upraveného rozpočtu. Výdaje jsou ve výši 16.872.441,66 Kč a jsou plněny na 56,41 % upraveného rozpočtu. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí zprávu o výsledku hospodaření obce za leden až listopad 2021.

8. Mezitímní závěrka

Starosta obce seznámil přítomné s meztímní účetní závěrkou za období leden–září 2021.

ZO Malá Morava bere na vědomí meztímní účetní závěrku za období leden–září 2021.

9. Návrh rozpočtu MŠ Malá Morava na rok 2022

Starosta informoval o předloženém rozpočtu MŠ Malá Morava, který je přílohou č. 3 tohoto zápisu. Rozpočet je vyrovnaný ve výši 2.813.080,- Kč. Podíl zřizovatele na rozpočtu je 671.000,- Kč. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/03: ZO Malá Morava schvaluje rozpočet MŠ na rok 2022 jako vyrovnaný na straně příjmů i výdajů ve výši 2.813.080,- Kč.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

10. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu MŠ Malá Morava

Starosta informoval o předloženém návrhu střednědobého výhledu rozpočtu MŠ Malá Morava na období 2022–2024. Návrh je přílohou č. 4 tohoto zápisu. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/04: ZO Malá Morava schvaluje Střednědobý výhled rozpočtu MŠ Malá Morava na rok 2022–2024.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

11. Rozpočtové změny MŠ Malá Morava

Zastupitelstvo obce projednalo návrh rozpočtového opatření č. 3/2021 MŠ Malá Morava včetně důvodové zprávy. Příjmy byly navýšeny o 227.480,- Kč, výdaje byly rovněž navýšeny o 227.480,- Kč, kde se jedná o realizaci projektu „šablony“. Upravený rozpočet je vyrovnaný ve výši 2.845.143,83 Kč. Kompletní znění rozpočtových změn je v příloze č. 5 tohoto zápisu. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/05: ZO Malá Morava schvaluje rozpočtovou změnu č. 3/2021 MŠ Malá Morava.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

12. Rozpočtové provizorium na rok 2022

Jelikož dosud nejsou dostupné veškeré informace potřebné k sestavení rozpočtu obce na rok 2022, byl předložen k projednání návrh rozpočtového provizoria obce na dobu od 1. 1. 2022 do doby schválení rozpočtu zastupitelstvem obce, včetně pravidel hospodaření v uvedeném období. Kompletní znění provizoria je přílohou č. 6 tohoto zápisu. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/06: ZO Malá Morava vyhlašuje na dobu od 1. 1. 2022 do schválení rozpočtu obce na rok 2022 rozpočtové provizorium a stanovuje pravidla pro hospodaření v tomto období.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

13. Střednědobý výhled rozpočtu obce

Starosta informoval o předloženém návrhu střednědobého výhledu rozpočtu obce na období 2022–2024. Návrh je přílohou č. 7 tohoto zápisu. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/07: ZO Malá Morava schvaluje Střednědobý výhled rozpočtu obce Malá Morava na rok 2022–2024.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

14. Žádost o převod pozemků

Starosta informoval o záměru požádat Státní pozemkový úřad o převod pozemku p. č. 580/1 – trvalý travní porost o výměře 998 m² (nebo její části) v k. ú. Vojtíškov do vlastnictví obce. Na části pozemku se nachází místní komunikace a vodojem obecního vodovodu. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/08: ZO Malá Morava schvaluje podání žádosti na SPÚ o převod pozemku p. č. 580/1 – trvalý travní porost o výměře 998 m² (nebo její části) v k. ú. Vojtíškov do vlastnictví obce a pověřuje starostu podpisem smlouvy o převodu tohoto pozemku nebo jeho části.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

15. Žádost o převod pozemků II.

Starosta informoval o záměru požádat Státní pozemkový úřad o bezúplatný převod nemovitostí, nebo jejich částí, které se nacházejí pod místní komunikací č. 1B Podleší v k. ú. Podleší-město, a to p. č. 524, 538, 544/4 a 544/9. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/09: ZO Malá Morava souhlasí s podáním žádosti na SPÚ o převod pozemků p. č. 524 ostatní plocha o výměře 378 m², p. č. 538 trvalý travní porost o výměře 345 m², p. č. 544/4 ostatní plocha o výměře 77 m² a p. č. 544/9 trvalý travní porost, nebo jejich částí v k. ú. Podleší-město do majetku obce, souhlasí s převodem pozemků, nebo jejich částí do majetku obce a pověřuje starostu podpisem smlouvy o převodu.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

16. Konec činnosti TC Šumperk

Starosta informoval, že Město Šumperk ukončuje činnost technologického centra a nastala nutnost přechodu tzv. malých spisovek běžících na obcích, městech a technologických centrech pod technologií MS AZURE. ZO dostali v podkladech postup převodu a návrhy potřebných smluv. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/10: ZO Malá Morava souhlasí s uzavřením Smlouvy o poskytování hostingových služeb se společností ASI Informační technologie s.r.o., IČ: 25864394 a Smlouvu o kompletní podpoře provozu a užití informačních systémů se společností Gordic spol. s r. o., IČ: 47903783.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

17. Pracovní činnost zastupitelů

Starosta informoval, že v roce 2021 byl zaměstnán jeden zastupitel na DPP. Návrhem je pro rok 2022 uzavřít opět DPP s Mgr. Olgou Temňákovou na přípravu a administraci žádostí o dotace. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/11: ZO Malá Morava souhlasí s uzavřením dohody o provedení práce s Mgr. Olgou Temňákovou – příprava, vyřizování a administrace žádostí o dotace, za stejných podmínek jako v roce 2021.

Hlasování: 6:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	+	+	+	+	x	+	0

18. Podpora prodejen potravin

V roce 2021 obec Malá Morava finančně podpořila provozovatele stávajících prodejen potravin v obci částkou 60.000,- Kč. Spolupodílel se Olomoucký kraj a obec. S podnikateli byla seprána smlouva a dotace jim byla vyplacena. Záměrem je poskytnout stejnou podporu i v roce 2022. Obec by opět ze svého rozpočtu poskytla 30.000,- Kč a o dalších 30.000,- Kč by požádala od kraje. Příjemce dotace by se opět zavázal provozovat tuto prodejnu po dobu nejméně 2 let. V případě, že by obec nezískala dotaci od kraje, prodejny podpoří částkou 30.000,- Kč. Starosta vyzval k diskuzi. Petr Pospíchal učinil, formou ústního prohlášení, oznámení o možném osobním zájmu dle § 8 zákona o střetu zájmu, kdy by mu, vzhledem k výsledku projednání věci, mohla vzniknout osobní výhoda.

2021/14/12: ZO Malá Morava souhlasí s poskytnutím podpory pro místní prodejny potravin a s podáním žádosti o dotaci z Programu obnovy venkova Olomouckého kraje. Dále ZO prohlašuje, že obec poskytne v roce 2022 neinvestiční dotaci podnikatelským subjektům provozujícím prodejny potravin s podílem obce (z rozpočtu obce) 30.000,- Kč na každou prodejnu s podmínkou provozování po dobu nejméně 2 let.

Hlasování: 6:0:1 (schváleno)

19. Žádost o dotaci na Malomoravské slavnosti

Starosta navrhl na pořádání Malomoravských slavností v roce 2022 požádat o dotaci na Olomoucký kraj, Program podpory kultury v Olomouckém kraji v roce 2022. Doporučil by ve stejné výši jako v minulých letech. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/13: ZO Malá Morava souhlasí s podáním žádosti o dotaci na podporu Malomoravských slavností 2022 od Olomouckého kraje, Program podpory kultury.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

20. Smlouva Malomoravské slavnosti

Starosta předložil návrh programu na Malomoravské slavnosti 2022 od dlouhodobého dodavatele Lubomír Roščák - RASCALS AGENCY Ostrava. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/14: ZO Malá Morava souhlasí s uzavřením smlouvy na pořádání Malomoravských slavností 2022 se společností Lubomír Roščák – Rascals Agency Ostrava.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

21. Záměr pachtu Sklené

Starosta předložil záměr pachtu nepropachtovaných zemědělských pozemků v k. ú. Sklené u Malé Moravy. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/15: ZO Malá Morava schvaluje záměr pachtu pozemků v k. ú. Sklené u Malé Moravy dle seznamu pozemků nebo jejich částí, který tvoří přílohu č. 8 tohoto zápisu.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

22. Pacht Křivá Voda

Starosta informoval, že zastupitelstvem obce schválený záměr pachtu ze dne 17. 6. 2021 byl zveřejněn na úředních deskách a veřejnost k němu mohla podávat připomínky a vyjádření. Mimo jiné se týkal i pozemku p. č. 100/6 v k. ú. Křivá Voda. Dne 30. 11. 2021 podal žádost o pronájem tohoto pozemku také pan P. H., bytem xxx, jako majitel přilehlé nemovitosti na pozemku p. č. 99. Uvádí, že pozemek používá jako příjezd k jeho domu. Záměrem je uzavřít smlouvu o pachtu tohoto pozemku s panem H. a ostatní pozemky uvedené v záměru pronajmout původnímu žadateli Ing. R. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/16: ZO Malá Morava souhlasí s uzavřením pachtovní smlouvy na pozemek p. č. 100/6, ostatní plocha o výměře 29 m² s panem P. H.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

23. Žádost o prodej pozemku Malá Morava

Paní D. Z., bytem xxx, požádala obec o odprodej pozemku p. č. st. 251, zastavěná plocha a nádvoří o výměře 16 m² v k. ú. Malá Morava, na kterém je postavena budova malé vodní elektrárny na toku Malá Morava. Budova strojovny je v jejím vlastnictví. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/17: ZO Malá Morava schvaluje prodej pozemku p. č. st. 251, zastavěná plocha a nádvoří o výměře 16 m² v k. ú. Malá Morava.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

24. Žádost o prodej pozemků Vojtiškov

Pan L. S., bytem xxx, požádal obec o odprodej pozemků p. č. 11/2 ostatní plocha o výměře 230 m² a p. č. 11/1 ostatní plocha o výměře 2 299 m² v k. ú. Vojtiškov. Svoji žádost odůvodnil tím, že obecní pozemky sousedí s jeho. Starosta navrhl stejně, jako v jiných neodůvodněných případech, pozemky neprodávat. Tyto pozemky obec využívá ke své potřebě, včetně vedení vodovodu. ZO tento postup podpořili.

2021/14/18: ZO Malá Morava neschvaluje prodej pozemků p. č. 11/2 ostatní plocha o výměře 230 m² a p. č. 11/1 ostatní plocha o výměře 2 299 m² v k. ú. Vojtiškov.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

25. Rozpočtová opatření na konci roku 2021

Starosta seznámil přítomné s návrhem. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/19: ZO Malá Morava pověřuje starostu obce schvalováním a prováděním všech rozpočtových opatření, která jsou v průběhu roku schvalována zastupitelstvem obce a mění i závazné ukazatele schváleného rozpočtu, a to v období od 16. 12. 2021 do 31. 12. 2021. Dále ZO Malá Morava ukládá starostovi obce informovat zastupitelstvo obce o všech rozpočtových opatřeních, která v období od 16. 12. 2021 do 31. 12. 2021 provedl na základě pověření.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

26. Žádost o změnu územního plánu

Pan Z. H., bytem xxx, požádal obec o změnu územního plánu spočívající v zařazení jeho pozemku p. č. 2152/1 v k. ú. Podlesí-město, do ploch pro rodinnou rekreaci. Na tomto pozemku by rád realizoval rekreační objekt. Současné využití pozemků zeleň přírodního charakteru. Starosta informoval, že v tomto roce zastupitelstvo obce ukončilo projednávání změny č. 1 územního plánu, právě z důvodu nadměrného návrhu zastavění území obce. Starosta vyzval k diskuzi. ZO zamítnutí podpořili.

2021/14/20: ZO Malá Morava nesouhlasí s navrženou změnou územního plánu.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

27. Spolupráce s městskou policií Hanušovice

Zastupitelé obce byli osloveni starostou města Hanušovice s návrhem na zajištění služeb městské policie Hanušovice spojených s měřením rychlosti automobilů v obci Malá Morava. Záměrem je rozšíření policie v Hanušovicích o dva strážníky, včetně vybavení, kteří by prováděli kontrolu dodržování rychlostí v okolních obcích a tím by prováděli i jakousi výchovu řidičů. Vyčísleny byly náklady na tento projekt a také byla obec informována, že vybrané pokuty by byly příjmem města Hanušovice. Starosta vyzval k diskuzi. Zastupitelé diskutovali o vhodnosti měření v obci, kdy poloha obce není vhodná pro takovýto typ dohledu MP. Měřicí úsek je vhodný asi jen na hlavní silnici v Malé Moravě u pohostinství.

2021/14/21: ZO Malá Morava konstatuje, že Obec Malá Morava se nebude účastnit projektu Města Hanušovice – Měření rychlosti v obcích.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

28. Smlouva o právu provést stavbu

Zástupci Olomouckého kraje obnovili přípravu realizace stavby „II/312 hr. Okr. Ústí nad Orlicí – křiž. II/446 před Hanušovicemi“. Je potřeba od-souhlasit provedení stavby na jednom z pozemků obce. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/22: ZO Malá Morava souhlasí s uzavřením smlouvy o právu provést stavbu na části pozemku parc. č. 1893 ost. plocha o výměře cca 3 m² v k. ú. Malá Morava.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

29. Smlouva o poskytování stravování

Starosta informoval, že v současné době obec poskytuje příspěvek na obědy starobním důchodcům, kteří odebírají stravu ze školní jídelny v Hanušovicích. Výše příspěvku je 20,- Kč na jednoho důchodce a den. Příspěvek není poskytován důchodcům přímo, ale je hrazen přímo poskytovateli stravy na základě vystavené faktury. O poskytnutý příspěvek je ponížena cena za oběd. Na základě žádostí obyvatel obce se jedná o možnost poskytování slevy také na obědy dovážené a připravované panem K. G., Červená Voda. Starosta vyzval k diskuzi. ZO toto podpořili. Temňáková doplnila, že je ale potřeba zajistit, aby se financování nekřížilo.

2021/14/23: ZO Malá Morava souhlasí s podpisem smlouvy o poskytování stravování a finanční příspěvek ve výši 20,- Kč na jeden oběd pro starobní důchodce, kteří bydlí v obci Malá Morava a odebírají obědy od společnosti Kamil Grežo s. r. o., Červená Voda.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

30. Realizace projektu přírodní zahrada pro MŠ

Olga Temňáková informovala, že v roce 2020 byla obec úspěšná v žádosti o dotaci na realizaci projektu „Přírodní zahrada pro MŠ Malá Morava“ v dotační titulu MŽP. Projekt je zaměřen na realizaci úprav zahrady za budovou MŠ. S ohledem na to, že projekt má být realizován ve spolupráci s rodiči a veřejností, byla jeho realizace odložena až na rok 2022. Komunitní práce nemohla být realizována kvůli epidemiologickým opatřením. V rámci realizace však nastal problém s cenami materiálů. Proto je navržena částka 50.000,- Kč na možné vícenáklady nad rámec projektu, které by byly hrazeny z rozpočtu obce. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/24: ZO Malá Morava schvaluje úhradu vícenákladů na realizaci projektu „Přírodní zahrada pro MŠ Malá Morava“ do výše 50.000,- Kč z rozpočtu obce.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

31. Kalkulace ceny vody pro rok 2022

Starosta informoval, že dle nové vyhlášky je povinnost kalkulaci ceny vody schválit do 31. 12. 2021. V roce 2021 byla fakturovaná cena vody za 1 m³ ve výši 20,00 Kč + 10 % DPH, tj. 22,00 Kč. Cena vody pro rok 2022 se stanovuje na základě předpokládaných nákladů v roce 2022, a vzhledem k rostoucím nákladům bylo navrženo cenu za 1 m³ vody zvýšit o 1,82 Kč na 21,82 + 10 % DPH, tj. 24,00 Kč. Zastupitelé byli seznámeni s plánovanou kalkulací ceny vody pro kalendářní rok 2022. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/25: ZO Malá Morava schvaluje plánovanou kalkulaci ceny vody pro kalendářní rok 2022 a stanovuje cenu za odběr 1 m³ pitné vody z obecního vodovodu v roce 2022 ve výši 21,82 Kč + 10 % DPH.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

32. Pronájem bytu ve Vojtiškově

Obec v současné době disponuje volným bytem č. 4 ve Vojtiškově č. p. 77. Tento byt byl nabídnut k pronájmu na základě zveřejněného oznámení.

Doručeny byly žádosti paní J. F. a D. V. Žádosti byly posouzeny podle platné směrnice o přidělování bytů podle přidělených bodů je pořadí žadatelů následující:

1. J. F. – počet bodů 55
2. D. V. – počet bodů 51

Referentka obce v důvodové zprávě navrhla byt pronajmout paní J. F. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/26: ZO Malá Morava přiděluje byt č. 4 v domě č. p. 77 ve Vojtíškově žadateli s nejvyšším počtem dosažených bodů – paní J. F. bytem č. p. 78.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

33. Žádost o převod práva nájmu bytu

Paní A. Š., bytem Malá Morava xxx, požádala o převod práva nájmu bytu na svého spolubydliče pana J. R., který s ní v bytě bydlí již 11 let. Důvodem přenechání práva nájmu je zdravotní stav nájemkyně, kvůli kterému se musela přestěhovat. Pan J. R. s převodem práva nájmu bytu souhlasí. Převod je možný, nájemní smlouva s novým nájemcem by měl být uzavřena, stejně jako ve všech ostatních případech, na dobu určitou, s každoročním prodloužením v případě, že nájemník není dlužníkem obce. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/27: ZO Malá Morava schvaluje převod nájmu bytu na adrese Malá Morava xxx mezi A. Š. a J. R., za podmínky, že smlouva o nájmu bytu s panem R. bude uzavřena na dobu určitou, jako s ostatními nájemníky.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

34. Stavba ČOV Podlesí

V zastoupení investora požádal Ing. J. I., bytem Nový Malín xxx, o vyjádření ke stavbě „DČOV objektu Podlesí č. p. 74, Malá Morava, na parc. č. st. 134 a 174, k. ú. Podlesí-město“ pro potřeby společného povolení. Tato stavba je umístěna na pozemku v obecním vlastnictví. Investorem je pan M. K. Již v roce 2015 obec dávala souhlas se stavbou ČOV. Je rovněž uzavřena smlouva o smlouvě budoucí a o právu stavby ČOV. Stavebník v současné době změnil typ ČOV. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/28: ZO Malá Morava souhlasí s výstavbou stavby „DČOV objektu Podlesí č. p. 74, Malá Morava, na parc. č. st. 134 a 174, k. ú. Podlesí-město“.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

35. Přípojka NN Křivá Voda

Představitel společnosti Úsovsko a. s., majitelé lesní obory Počátky, požádali obec o souhlas se stavbou nové přípojky elektrické energie na obecních pozemcích parc. č. 361/2, 357, 350 v k. ú. Křivá Voda, obec Malá Morava. Součástí žádosti je také návrh smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene a dohoda o umístění stavby. Věcné břemeno bude úplatné ve výši 9.000,- Kč + DPH. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/29: ZO Malá Morava souhlasí se stavbou nové přípojky elektrické energie obora Počátky na obecních pozemcích parc. č. 361/2, 357, 350 v k. ú. Křivá Voda a s uzavřením smlouvy o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene, za cenu 9.000,- Kč + DPH.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

36. Přípojka NN Sklené

V zastoupení společnosti ČEZ Distribuce, se sídlem v Děčíně, požádala společnost ELRAM JS, s. r. o., ul. Boženy Němcové, Šumperk obec o souhlas se stavbou Malá Morava - Sklené č. p. parc. 634/1 NNk, na obecním pozemku p. č. 822/1 v k. ú. Sklené u Malé Moravy. Cena za věcné břemeno je 2.592,- Kč + DPH. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/30: ZO Malá Morava souhlasí se stavbou Malá Morava - Sklené č. p. parc. 634/1 NNk, na obecním pozemku p. č. 822/1 v k. ú. Sklené u Malé Moravy a s uzavřením smlouvy o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene za cenu 2.592,- Kč + DPH a dohodu o umístění stavby.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

37. Přípojka NN Vojtíškov

Společnost Ing. Barteček, Lublaňská 1002/9, Praha, požádala obec o souhlas se stavbou „Vojtíškov -č. parc. 39 NNk“ na obecních pozemcích 1811/1, 1804/6 a 1813/1 v k. ú. Vojtíškov. Přípojka bude k nově budovanému odběrnému místu na pozemku p. č. 111/2. Navrhována je úplata dle

znalečného posudku + 20 %. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/31: ZO Malá Morava souhlasí se stavbou Vojtíškov -č. parc. 39 NNk“ na obecních pozemcích 1811/1, 1804/6 a 1813/1 v k. ú. Vojtíškov a ZO souhlasí s uzavřením smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene, za cenu dle oceňovací vyhlášky + 20 % a dohodu o umístění stavby.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

38. Stavba rekreační chaty Sklené

Investor Ing. P. D., bytem xxx, požádal obec o souhlas s výstavbou rekreační chaty na poz. p. č. 701 v k. ú. Sklené u Malé Moravy včetně ČOV a vrtané studny. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/32: ZO Malá Morava souhlasí s výstavbou rekreační chaty na poz. p. č. 701 v k. ú. Sklené u Malé Moravy včetně ČOV a vrtané studny.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

39. Souhlas se stavbou Vysoký Potok

Společnost Zlatý Potok s. r. o., se sídlem Rybná 716/24, 110 00 Praha 1, zastoupená Ing. D. G., požádala obec o souhlas se stavbou objektu pro rodinnou rekreaci na pozemku p. č. 370, 557 a 359/5 v k. ú. Zlatý Potok, včetně napojení nemovitosti na pozemcích p. č. 545/4, 368/5, 376/6 a 376/4 ve vlastnictví obce. Starosta upozornil, že pozemky p. č. 368/5, 376/6 a 376/4 nejsou pozemky kategorie ostatní komunikace, a tudíž na těchto pozemcích nebude obec budovat řádnou komunikaci ani zpevňovat její stávající povrch. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/33: ZO Malá Morava souhlasí se stavbou objektu pro rodinnou rekreaci na pozemku p. č. 370, 557 a 359/5 v k. ú. Zlatý Potok za podmínky, že stavebník ani budoucí majitel objektu, nebude po obci požadovat na přístupových pozemcích p. č. 368/5, 376/6 a 376/4, které jsou využívány jako trvalý travní porost nebo ostatní plocha, zpevnění, opravy ani údržbu povrchu těchto pozemků.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

40. Vrtaná studna Křivá Voda

Manželé D. požádali obec o souhlas se stavbou vrtané studny k zásobení vodou jejich domu na pozemku p. č. 171/6 a st. 15 v k. ú. Křivá Voda. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2021/14/34: ZO Malá Morava souhlasí se stavbou vrtané studny na pozemku p. č. 171/6 a st. 15 v k. ú. Křivá Voda.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

41. Stavba rekreačního objektu Podlesí

V zastoupení stavebníka - pana A. P., bytem xxx, požádala paní J. V. o stanovisko ke stavbě - „relaxační objekt“, včetně nového vedení NN, vodovodu, splaškové kanalizace, ČOV, dešťové kanalizace, vsakovací jímky, zpevněných ploch a odstavných stání, pozemku st. pl. 87, 137/1 a 134, v k. ú. Podlesí-město, obec Malá Morava.

Starosta informoval, že k záměru ČOV a odstavnému stání není možno se vyjádřit, není součástí předložené dokumentace. Dále doplnil, že napojení na obecní vodovod by se podle projektové dokumentace mělo provést rozšířením a připojením ze stávajícího domu. Bohužel Podlesí má nedostatečné kapacity zdrojů pitné vody. V minulosti z tohoto důvodu nebylo připojeno vícero stavebníků do doby, než se vyřeší náhradní vodní zdroje. Starosta z těchto důvodů nedoporučil napojení na vodovod a vyzval k diskuzi. Pan Petr Pospíchal doplnil, že objekt byl v minulosti na vodu napojen. Paní Olga Temnáková doporučila, že i kdyby byl objekt připojen, tak z důvodu kapacit a zajištění komfortu ubytovaných, je vhodné náhradní zdroj vody vybudovat. Z podkladů je předpoklad vybudování 4 apartmánů. Z diskuze bylo navrženo výstavbu objektu odsouhlasit, ale nenapojit na vodovod do doby vyřešení stavu zdrojů vod na Podlesí.

2021/14/35: ZO Malá Morava, po projednání projektové dokumentace vyhotovené Ing. Petrem Pohlem ze dne Únor 2019-2021, souhlasí se stavbou „Relaxační objekt“ na pozemku st. pl. 87, 137/1 a 134, v k. ú. Podlesí-město včetně nového vedení NN, splaškové kanalizace, dešťové kanalizace a vsakovací jímky, za podmínky, že objekt nebude napojen na obecní vodovod ani formou napojení rozvodů na stávající RD. ZO nesouhlasí s napojením na vodovod z důvodu omezených kapacit vodního zdroje v Podlesí.

Hlasování: 6:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	+	+	+	0	x	+	+

42. Kontrolní činnost u obce

Dne 8. 12. 2021 byla zahájena dílčí kontrola hospodaření obce Malá Morava za rok 2021. Kontrolu provedla pracovnice Krajského úřadu Olomouckého kraje. Kontrola byla fyzicky na místě. Výsledkem přezkoumání je konstatování, že při dílčím přezkoumání hospodaření územního celku nebyly zjištěny chyby a nedostatky. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí zprávu o kontrolní činnosti u obce.

43. Zápisy z kontrol výborů obce

Zastupitelům byly předloženy zápisy z kontrol Kontrolního a Finančního výboru. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí zprávy výborů obce za rok 2021.

44. Příkaz k inventarizaci majetku

Starosta seznámil přítomné s příkazem k provedení inventarizace majetku se stavem k 31. 12. 2021 a se složením inventarizačních komisí. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí příkaz k inventarizaci majetku obce za rok 2021.

45. Akce na rok 2022

Starosta vzhledem k dostupným finančním prostředkům obce předložil ke schválení seznam prací, které jsou připravené a realizovatelné v roce 2022:

1. Obnova kříže na Malé Moravě. Jedná se o kříž, který je již více než 40 let uskládněn u kostela na Malé Moravě. Cena za opravu cca 400.000,- Kč. Kříž bude umístěn na obecní pozemek, tam, kde v minulosti byl.

2. Výstavba zádveří kaple ve Vysoké. Cena 550.000,- Kč. Je pořízena projektová dokumentace a musí se zahájit stavební řízení.

3. Výměna oken Malá Morava 92 a Podlesí 135. Cena 500.000,- Kč a 625.000,- Kč. Je zhotovena podrobná projektová dokumentace, aby se zabránilo pochybnostem s technickým provedením jako při minulém výběrovém řízení.

4. Zateplení 1 bytového domu v Podlesí. Je připravena projektová dokumentace na obě bytovky, kdy cena jedné je cca 4.030.000,- Kč. Návrhem je příští rok realizovat jednu bytovku, s tím, že bude dnes vybrána losem. Vzhledem k tomu, že dojde k úsporám energií, je potřeba dále diskutovat i o zvýšení nájmu.

5. Oprava páteřní komunikace Křivá Voda. Je zhotovena projektová dokumentace. Cena je cca. 2.600.000,- Kč.

Výše uvedené akce jsou připravené k realizaci. Je potřeba uspořádat výběrová řízení, kde výběrová komise vybere nejvýhodnějšího dodavatele, a ZO dále pověří starostu podpisy smluv o dílo s vítěznými dodavateli dle doporučení výběrové komise.

Další akce jsou ještě chystané a na jejich realizaci jsou připravovány žádosti o dotace tak, aby byly připravené na další roky. Jedná se mimo jiné o obnovu rybníka v Podlesí nebo zdroje pitných vod v Podlesí a na Vojtěškově.

Starosta vyzval k diskuzi. ZO doporučili dané akce za cca 9 mil. Kč realizovat.

2021/14/36: ZO Malá Morava souhlasí s realizací stavebních prací v roce 2022:

- obnova kříže na Malé Moravě za cca 400.000,- Kč,
- výstavba zádveří kaple ve Vysoké za cca 550.000,- Kč,
- výměna oken Malá Morava 92 a Podlesí 135 za cca 500.000,- Kč a 625.000,- Kč,
- zateplení bytového domu v Podlesí za cca 4.030.000,- Kč,
- oprava páteřní komunikace Křivá Voda za cca 2.600.000,- Kč.

ZO Malá Morava pověřuje starostu obce zorganizovat výběrová řízení, kde výběrová komise vybere nejvýhodnějšího dodavatele. ZO Malá Morava pověřuje starostu podepsat smlouvy o dílo s vítěznými dodavateli dle doporučení výběrové komise.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

Dále starosta vyzval k provedení losování bytového domu na Podlesí, který bude přednostně zateplen dle projektové dokumentace. Paní Temňáková nachystala dva losy, uložila do neprůhledné krabice a pan S. veřejně vylosoval bytový dům číslo 21.

46. Diskuze

Pan starosta vyzval zastupitele obce k diskuzi. Pavel Morong se dotazoval, jaký je plán na vyřešení situace s vodovodem na Podlesí. Starosta

informoval, že je v plánu projekt na zajištění vodních zdrojů, jsou na to vyhlášeny dotace. Bude zpracován jednoduchý projekt a po schválení dotačního řízení bude zpracována projektová dokumentace a vyhledány zdroje. Předpokládané náklady jsou cca 1 mil. Kč na 1 zdroj. Pavel Morong upozornil, že problém nebude jen ve zdroji, ale také v úniku vody a ztrátě ve starém vedení. Starosta informoval, že bohužel na opravy dotace nejsou. Současně doplnil, že problém se zdroji je, protože jak na Podlesí, tak na Vojtěškově jsou prameny po část roku kapacitně podprůměrné a to nebývály. Samozřejmě může být problém i s úniky, ovšem ty operativně řešíme se společností Šumperská vodohospodářská společnost, která nám vyhledává poruchy.

Pan starosta vyzval přítomné občany k diskuzi.

Pan J. S. poděkoval za celoroční spolupráci s obcí na zvelebování místní části Vysoká a za budoucí opravu kaple.

47. Závěr jednání

Žádné další dotazy či připomínky nebyly, a proto starosta obce Antonín Marinov poděkoval všem přítomným zastupitelům, občanům a hostům za účast na dnešním zasedání. Popřál pěkné vánoční svátky a mnoho zdraví do nového roku. V 17:45 hodin jednání ukončil.

Přílohy:

1. Znění rozpočtového opatření č. 100020/2021
2. Provedená rozpočtová opatření starosty
3. Rozpočet MŠ Malá Morava na rok 2022
4. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu MŠ Malá Morava
5. Rozpočtové změny č. 3/2021 MŠ Malá Morava
6. Rozpočtové provizorium na rok 2022
7. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce
8. Seznam Pozemků k pachtu

Zápis byl vyhotoven dne 20. 12. 2021

Ověřovatelé zápisu: Pavel Morong, Petr Pospíchal

Zapsala: Mgr. Olga Temňáková

Starosta obce: Antonín Marinov



Sněhu jsme si letos na Malé Moravě zatím opravdu užili. Foto Petr Mahel

OLŠOVÁČEK ©

PŘÍLOHA PRO DĚTI

Milé děti,

dnes si něco povíme o malém, rezatém zvířátku, které velmi šikovně a hbitě skáče po stromech. Určitě jste už uhodli - je to veverka. V zimě nespí, a tak ji můžete potkat v lese nebo v parku. Jen se podívejte, jak je rychlá jako blesk a taky krásná. Na zimu si veverka staví důkladné hnízdo. Opatří ho tepelnou izolací z rozcupované kůry tak pečlivě, že zatímco venku mrzne, veverka si doma dovede udržovat teploučko jako v pokojíku až 20°C.

Mezi nejoblíbenější potravu veverky patří vydatné a chutné oříšky. Tlamička zvířátka funguje jako louskáček, který ořech rozlouskne za pár vteřin. Dále se živí nejrůznějšími semeny, v jehličnatých lesích tvoří důležitou část jídelníčku smrková semínka. Pod stromy pak zůstávají typicky ohlodaná větve a šišky.

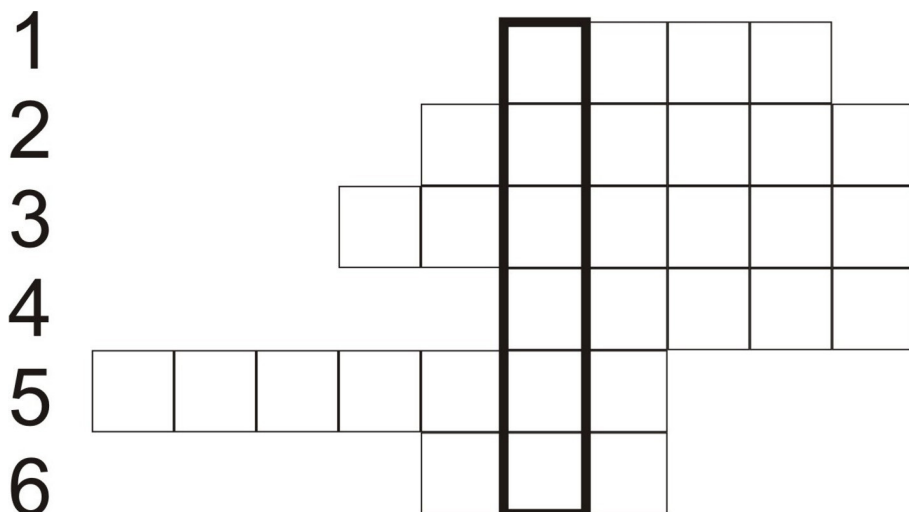
Jídelníček si dále zpestřuje pupeňy a mladými výhonky stromů, občas i hou bami a rostlinami z lesního podrostu. V létě pak přicházejí na řadu i nejrůznější plody. Strava veverek je zkrátka velmi zdravá.

Kromě oblíbených vlašských a lískových ořechů si schovávají i bukvice, žaludy a dokonce i houby. Podle toho, co místo poskytuje. Zásoby ukrývají do stromových dutin, nebo je zahrabávají pod zem. Protože v zimě nespí, potřebuje během období sněhu a mrazu dostatek potravy. Podobně jako ptáky, i veverky můžeme v zimě přikrmo-

vat. Stačí pod stromy zavěsit krmítko a naplnit je slunečnicovými a dalšími semínky, různými druhy ořechů loupá-

nými i ve skořápce, vhodná je i směs pro činčily. Veverky potěší i kousek jablka či hrušky, krmítko je však třeba kontrolovat aby v něm ovoce při oblevě neplesnivělo. Jablečné křížaly a další druhy nepřislazeného sušeného ovoce jsou vhodné také, zvláště pro krmítka, která nebudeme denně kontrolovat.

Tak co děti, pomůžete veverce v zimě s potravou?



Doplňovačka

1. Vlašský nebo lískový... ?
2. Kamarád.
3. Sušené jablka.
4. Plod jehličnatého stromu.
5. Malé jádérko, které když zasadíme, vyroste nová rostlina.
6. Malé chlupaté zvířátko s dlouhým tenkým ocáskem, které dělá neplechu ve sklepe.

Jak si zvířátka na Malé Moravě udělala pořádek

Jednou dávno se udal na Malé Moravě tento zajímavý příběh.

Na okraji lesa žil lišák Zlatohřívek. Měl tam v místě pod velkým bukem noru, kde se schovával za nepohody, v zimě, nebo jen tak na noc. Lovil přes den, ale hlavně v podvečer. Někdy i v noci. Hlavně se soustředil na hmyzí larvy, myši a hraboše na poli. Někdy nepohrdl i ovocem, kterého zde bylo také docela hodně. Neraď se ale o svou kořist s někým dělil.

Hlouběji v lese, v noře pod velkou hromadou kamení, zase žil jeho kamarád a taky konkurent jezevec Šedivák. Říkalo se mu tak proto, že měl na zádech srst spíše šedivou. Také lovil různé protivné hmyzí vetřelce a občas i nějakou tu myš, co dělala v lese jen nepořádek a neplechu.

Pak tu žil ještě jeden kamarád. Byl to jezek, kterému se říkalo Bodlinka. Ten měl svůj pelíšek pod velkou hromadou starého dříví. Ten také lovil, ale spíše jen ten hmyz a staral se, aby si nasbíral do svého pelíšku co nejvíce zásob na zimu. On totiž celou zimu spíše prospal.

Navzájem si skoro nikdy nekonkurovali a hlavně si ti tři nezavazeli. Jednou ale bylo zle. Najednou, kde se vzal, tu se vzal, medvídek Mýválek. Ten všem kradl jejich zásoby, když si vyčíhal, že si odešli obstarávat potravu a zásoby na zimu. Navíc ještě dokázal lovit i na stromech. Vybíral totiž ptáčkům jejich hnízda.

Naše zvířátka, když se vrátila domů, tak se velmi podivila, kdo že to u nich dělal „pořádek“. Kdo u nich prostě kradl jejich zásoby. Nepoznala, že to byl Mýválek, ale myslela si, že to udělal některý z jejich sousedů. Ale přiletěla tetka straka a hned jim prozradila, kdo tu neplechu provádí.

Zvířátka se domluvila, že si na našeho zloduha Mývála počítají, a že si to s ním vyřídí.

Tetka straka jej vyčíhala a dala našim zvířátkům vědět, že sem opět jde Mýválek na lup. Počkala si na něj, a najednou se do něj pustila. Jezek Bodlinka se schoulil do klubíčka a skoukel se pod břicho našeho Mývála. Bodal jej, co to jen šlo. Lišák Zlatohřívek zase skočil na Mývála zezadu a kousal jej do ocasu a do jeho hřbetu. A jezevec Šedivák mu dával zepředu co proto.

Mýválek byl v šoku a upaloval ze zdejšího lesa,

co mu jen nohy stačili. A od těch dob ho zde již nikdo neviděl.

A nastal v našem lese zase klid. Zvířátka se rozešla za svou prací, tetka straka odletěla. A v lese nastal zase starý pořádek.

Loupežníka a lupiče nemá nikdo rád. Dokonce ani naše zvířátka v lese.

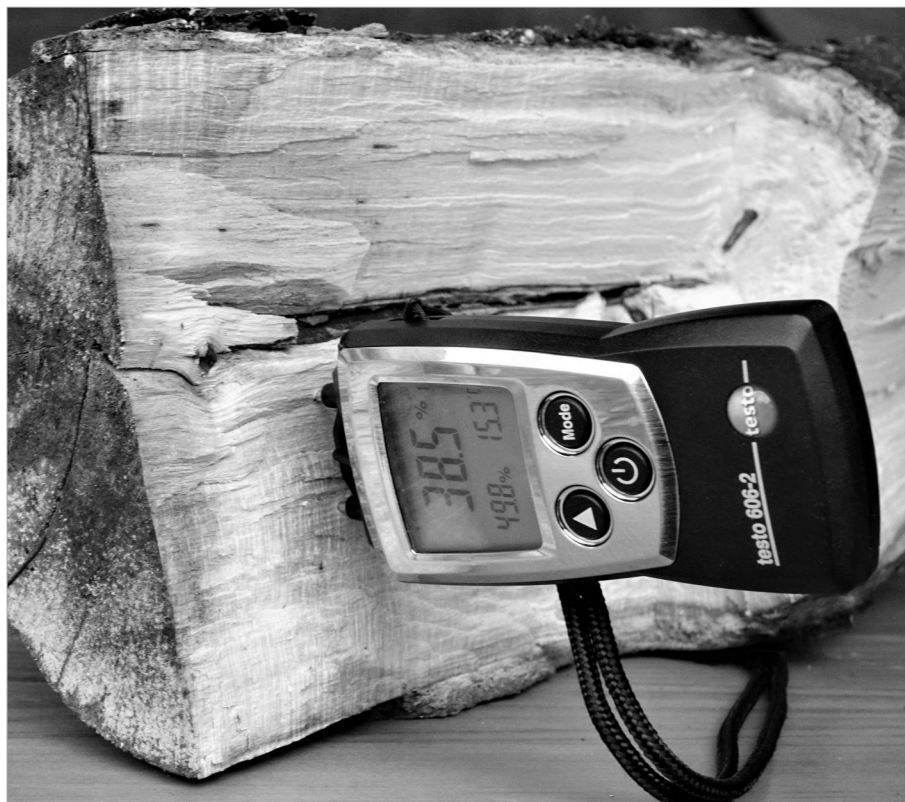
Ludvík Vrána



V zimě se do teplého pelíšku rádi zavrtají i domácí mazlíčci.

Foto Petr Mahel

Jak poznat, že dřevo k topení je dostatečně vysušené?



Pořád se píše, že máme k topení použít dřevo, které má maximálně 20 % procent vlhkosti, píše čtenář Martin. Ptá se, jak to v domácích podmínkách poznat.

U čerstvého dřeva tvoří voda přes polovinu hmotnosti. Sušením se odpaří třetina váhy. Pro měření vlhkosti existují různé sofistikované metody.

Nejpoužívanější a dostatečně přesné je měření digitálním vlhkoměrem. Jde o kapesní přístroj se dvěma ocelovými hroty, jež se zapichují do dřeva, nikoliv do kůry. Do tvrdého dřeva lze sondu zarazit tak dva milimetry hluboko, čím je dřevo sušší, tím obtížněji lze vlhkoměr do polínka zapíchnout.

„Na povrchu může být polínko již pěkně oschlé a přesto vlhkost uvnitř, která nás zajímá, může být i trojnásobná. Poleno je proto vhodné těsně před měřením rozštípnout a měřit ve středu,“ upozorňuje Karel Hruška ze společnosti BSP holding, která se na svých stránkách hodně věnuje určování kvality dřeva pro topení.

Vlhkoměr lze koupit už od cen kolem 500 korun, postačí pro orientační zjištění vlhkosti a lze je použít i pro měření ostatních materiálů. Typicky například pro měření vlhkosti betonových potěrů před pokládkou plovoucích podlah v případě, kdy se staví nebo renovuje dům nebo byt.

Zdroj: idnes.cz



Potraviny, které umí zhoršit migrénu, chřipku i angínu

Jídelníček a zdraví spolu velmi úzce souvisejí. Které potraviny byste měli konzumovat spíše výjimečně, zřejmě tušíte. Není ale od věci vzdát se řady dalších, pokud máte pocit, že na vás něco leze anebo trpíte nějakými zdravotními problémy.

Zřejmě vás nepřekvapí, že bílá mouka, přemíra soli, tučné potraviny a polotovary plné konzervantů si se zdravým životním stylem právě nerozumějí. Existují ale i potraviny, které byste neměli na jídelníčku mít, jestliže právě bojujete s chřipkou, trpíte na migrény nebo se cítíte jakkoli oslabení. Obecně se doporučuje jíst jídla lehká, dobře stravitelná a tělu prospěšná obsahem živin. Pozor naopak na pokrmy, které mohou nemoc dokonce zhoršit.

1. Migrény: víno a čokoláda

Trpíte na úporné bolesti hlavy? Chce to najít jejich spouštěč. Vedle pachů a zvuků to bývají často i různé potraviny. Najít tu svou bývá běh na dlouhou trať, můžete ale zkusit vyřazovat ty, které stojí za migrénami nejčastěji. V první řadě je to alkohol, především pozor na červené víno. Zkuste dávat přednost čerstvým potravinám, bolesti hlavy totiž vyvolávají mnohé složky konzervovaných potravin a polotovarů, jako je glutamát, dusičnany nebo aspartam. Potíže mohou přivolat i potraviny s obsahem tyraminu: marinované maso, uzeniny, zralé sýry, přezrálé ovoce či čokoláda.

2. Bolení v krku: chipsy a arašidy

Sezona chřipek a nachlazení právě probíhá. Když vás začíná škrábat v krku, vyřadte vše, co by hrdlo zbytečně dráždilo hrubou strukturou. Jedná se především o různé křupavé, často solené pochutiny, jako jsou chipsy nebo oříšky, ale i toasty a topinky. Krk dráždí sůl sama o sobě, ostré suché potraviny tento proces ještě zvýší. Krku nesevďe ani kyselina citronová, kterou najdete například v citrusech a džusech.

3. Chřipka: sladké limonády

Tělo oslabené virózou si žádá spíše čistou vodu nebo čaj. Zkuste se obejít bez cukru a zcela se vyhněte slazeným limonádám. Obsahem různých konzervantů podlomí organismus

zbytečně přetěžují, cukr pak může vést k dehydrataci. Lidské tělo má totiž tendenci udržovat si stabilní hladinu cukru v krvi, a pokud tělu dodáváte sladkého příliš, pokouší se přemíru glukózy zbavit, a to močí. Vysušené sliznice se pak hůře hojí a jsou háklivější k poškození, cukr navíc zhoršuje zánět.

4. Špatné trávení: alkohol

Alkohol před jídlem, nebo naopak po něm pro lepší trávení je velmi oblíbený. Máte-li ale nemocný žaludek, oslabená játra či podrážděná střeva, může to potíže zhoršit a přivodit akutní bolesti. Alkohol totiž podporuje tvorbu žaludečních šťáv, které mohou vyvolávat překyselení a pálení žáhy, dlouhodobě pak naleptávání žaludeční stěny a napomáhá ke vzniku vředů.

5. Pálení žáhy: tučná jídla

Vepřo knedlo nebo smažák nejsou to pravé, pokud trpíte na reflux a pálení žáhy. Smažené a tučné pokrmy totiž dráždí žaludeční sliznici, zvyšují produkci žaludečních šťáv a žluči a způsobují jejich navracení do jícnu, který naleptávají. Pozor i na přemíru ostrého koření, octa a kofeinu, přejídání a velké porce pozdě na noc.

6. Střevní potíže: káva

Kofein v nápojích může být pro zažívání nepříjemně dráždivý. Citlivějším jedincům způsobuje bolesti žaludku a podporuje peristaltiku střev – někdy ale mohou být zvýšené pohyby nežádoucí. Oblíbeného černého moku se vydejte především při průjemových onemocněních, které by mohly po kávě ještě zesílit. Kofein vadí i proto, že podporuje odvodnění a při průjemech hrozí nebezpečná dehydratace. Opatrní buďte i se silnými čaji nebo energetickými nápoji, i ty obsahují kofein.

7. Kvasinkové infekce: sladkosti

Cukr dokáže škodit při celé řadě onemocnění, zhoršuje střevní potíže, bolesti hlavy, ale také kvasinkové infekce. Pro kvasinky jsou doslova palivem zejména jednoduché cukry, tedy běžný cukr, různé sušenky a sladkosti nebo bílé pečivo.

Zdroj: prozeny.cz

Proč se nesmí pít převařená voda?

Převařením se škodliviny nezničí, ale rozmnoží

Určitě se to stalo už i vám. Dali jste ohřát vodu na čaj. Zatím jste si někam odskočili, ale po několika minutách jste si vzpomněli, že jste v konvici nechali vodu, která už mezitím vychladla. Představa pití studeného čaje není zrovna nejlákavější, proto si ji uvaříte ještě jednou. Alespoň tím zabijete více škodlivých látek a chlóru, které se nacházejí ve vodě z vodovodu. To je ale omyl.

Ve skutečnosti se tím nezničí škodlivé látky, ale delší nebo opakovaný var vody zvyšuje jejich koncentraci. Nastanou chemické změny, které nejsou pro lidské zdraví zrovna nejlepší. Mezi nebezpečné látky, které se nahromadí ve vodě, patří arsen, dusičnany a fluorid.

Minerály, které jsou jinak zdravé, mohou být škodlivé. Příkladem jsou draselné soli, které mohou vést k tvorbě ledvinových kamenů nebo písku v těle, pokud převařenou vodu pijete často.

„Chemikálie ve vodě se zkoncentrují, jsou to věci jako dusičnany, arsen nebo fluorid. Pokaždé, když převaříte vodu, se jejich koncentrace zvýší a to opravdu nechcete mít ve svém těle,“ uvedla výživová poradkyně Julia Harrison podle deníku The Sun.

Fluorid může snížit IQ

Byly provedeny mnohé výzkumy, které zkoumaly fluorid a jeho přítomnost v pitné vodě. O této látce se vedou velké diskuze, přičemž někteří vědci jsou přesvědčeni o její škodlivosti. Čerstvá voda obsahuje 0,01 až 0,03 ppm. Obsahuje-li však vyšší množství, může to vést k vážným zdravotním problémům. Právě opetovným vařením se obsah fluoridu ve vodě zvyšuje.

Podle studií provedených na Harvardu může mít vysoká koncentrace fluoridu negativní účinky na kognitivní vývoj dětí. Vědci zjistili, že fluorid v pitné vodě vede ke snížení hladiny IQ u dětí. Další vědecké výzkumy se domnívají, že dokonce snižuje plodnost.

Dusičnany jsou karcinogenní

Dusičnany jsou všude, včetně půdy, vody a vzduchu, ale ve vyšší koncentraci v potravinách se z nich mohou stát nebezpečné látky. Při vysoké teplotě se dusičnan mění na nitrosamin, který je karcinogenní – zejména pro vaječníky, tlusté střevo, močový měchýř, slinivku, žaludek, a může dokonce způsobit leukémii.

Arsen spouští rakovinu

Světová zdravotnická organizace uvádí, že největším nebezpečím v pitné vodě je arsen, který způsobuje otravu, problémy se zažívacím systémem, cukrovku, kardiovaskulární onemocnění a kožní choroby, včetně rakoviny. Jeho nežádoucí příznaky se mohou objevit až v průběhu několika dalších let.

Zdroj: aazdravi.cz



Kamarád traktorista, co jezdil s traktorem DT – pásákem na Malé Moravě

V dobách po kolektivizaci našeho zemědělství přišlo na statek na Malé Moravě jednak všechno to dobré, co naše zemědělství potřebovalo, ale také všechno zlé, co naše zemědělství trápilo. Problematikou byla také technická pomoc jednotlivým zemědělským hospodářstvím. Byla zde založena Státní traktorová stanice ve Vlaském, což byl centrálně řízený podnik přímo z okresu, který pracoval pro pomoc místním Statkům a JZD. Ale také se zavedla průmyslová pomoc pro jednotlivá zdejší zemědělská hospodářství. V našem podání to bylo především dodání nových pluhů a secích strojů. Také dodání samovazů, aby nemusely zdejší ženské pracovat při žních a senosecích ručně a mohly se věnovat jiné práci. Sekačky na seno, shrabovačky na seno. Dalo se to využít jednak za traktor, ale hlavně za koňský potah. Pro navážení krmiva byly dodány první kolové traktory značky Zetor, vyrobené v Zetoru v Brně Líšni. Pro práci na zdejších svažitých polích to ale nebylo to pravé ořečové. Několikrát se stalo, že se traktory ve svazích obracely a končilo to často i úmrtím traktoristy. Našlo se ale řešení, jak na tyto svažité pozemky. A to bylo dodáním traktorů DT – pásáků.

Byly to původní ruské tahače z války, ale na tyto práce byly jako stvořené. Navíc se začaly vyrábět ve velkém v pobočném závodě Škoda ve slovenském Martině. Byla tam vybudována již před válkou strojárna na pásové tahače pro armádu a následně výroba tanků. Přejmenovala se jako ZTS. Nejdříve přišly tyto „pásáky“ do STS Vlaské, později již do všech zemědělských horských a podhorských podniků v okrese. Takže také na Malou Moravu. Všechna zdejší zemědělská hospodářství byla sloučena do jednoho pod hlavičkou Státní statek Malá Morava.

Tyto pásové traktory měly ohromnou sílu v tahu, vydržely i v zimním provozu. Byly jen pomalé. Na poli to nevdalo a na zdejších silnicích a cestách také. Dokázaly provádět orbu a další práce na všech svazích až po okraje lesů.

Jeden takovýto traktorista, co s nimi jezdil ve dne v noci na statku v Malé Moravě, se jmenoval Karel Holínek. Byl doslova neznámý. Jezdil a pracoval s tímto traktorem od rána do večera a někdy dokonce i v noci. Obvykle si ráno vzal sebou na jídlo kus štangle salámu, k tomu půlku chleba (salám byl klasický turista a chleba byl tehdy opravdu vynikající i na chuť), k tomu ještě něco na pití. Což byla bandaska s čajem, bedna piv a vyrazil za prací. Vždy podle toho, kam jej vedoucí rostlinář nebo vedoucí farmy poslal.

Jeho paní byla ale jiného zrna. Ta byla spíše taková domácí osoba, která se práce spíše štítila. Sice ji posílal Karel do práce, třeba na statek do kravína, kam chodily i ostatní místní ženské, nebo do rostlinné výroby. Ale jí nevonia práce ani tam. Tak se šla pokusit pracovat v lese. Ale bylo to stejné. Za chvíli již seděla v čekárně u doktora s lavinou nemocí, které prý tam kde u práci utrpěla, nebo rovnou chytla. Zajímavé bylo, že večer a v noci nikdy nic nechytla, ale naopak opět obživla a byla samá zábava. Což bylo vždy podpořeno nějakým pitím. Obvykle nějakým ovocným vínem atd. To bývalo v té době nejlevnější alkoholické pití. Ráno pak obvykle vypávala a dále práce nechodila. No, nikdo



ji do práce již nechtěl. Měli s ní trpělivost jen pro strašlivé pracovní nasazení jejího manžela, traktoristy na pásáku. Ona se jen veselila s přáteli podobného založení, jako byla sama, a Karel, její manžel, makal jako nějaká pracovní koule. Nakonec i Karlovi s ní došla trpělivost. Jednak přišel na to, že se jim pořád ztrácí peníze z vkladní knížky, co si tam spořil, a hlavně že se mu potvrdila informace od „dobrého přítele“, že se jeho paní dvoří, více než je zdravé, jeden její kamarád z „mokré čtvrti“.

Byla z toho bouře veliká a rodina Holínková se najednou stěhovala na Státní statek do Starého Města pod Sněžníkem. Zdejší vedoucí na statku to zrovna nebylo vhodné, ale co měli dělat? Karel zde nechtěl zůstat za žádnou cenu. A tak zdejší Státní statek přišel o jednoho výborného traktoristu z pásáku.

Zde je nutno ještě dodat, že pásáky nikdy nezařadily a pracovalo se s nimi i v zimě. Byla to tehdy jediná vozidla, co byla schopna projet všude. Hlavně protahovala každý den všechny boční cesty, což bylo na smlouvu s Okresní správou silnic, cestmistrostvem z Hanušovic. Také prohrnovaly všechny cesty polní ke kravínům a jiným objektům a zařízením místního státního statku. Někdy také jezdily odhrnovat, opět na smlouvu, do lesa, aby zpřístupnily lesní cesty k odvozu natěženého dřeva.

Karel Holínek odhrnoval v zimě cesty v Malé Moravě, ve Skleném, ve Zlatém Potoku, Vysokém

kém Potoku, a to až k Severomoravské chatě. Tam to platil podnik z Brna, co ji měl jako rekreační chatu. Na cestě zpět pak protáhl cestu ještě ke Svaté Trojici a dále do Podlesí. Pak ještě zajel do Křivé Vody a chatě Zámečku, což bylo zase rekreační zařízení Československých státních drah. Abych byl v tomto popisování zdejších prací pásových traktorů úplný, tak stranu druhou pak čistil od sněhu pan Drlík z Vojtiškova. To znamenalo Vlaské, Vysokou až na Cibulku. Z Vysoké do Vysokých Žibřidovic a dále do Žlebu. A zase zpět na Vojtiškov. Protože tehdy obvykle napadlo často až ke dvěma metřům sněhu, tak to byla tvrdá práce sama o sobě. Cesta z Vojtiškova na Vysokou se protahovala dvakrát denně.

Hlavní cestu z Hanušovic do Králík čistila, posypávala inertním materiálem, nebo častěji škvárou, služba od Cestmistrovství z Hanušovic. Silnice po jejich tehdejší ošetření pak obvykle vypadala jako zebra. S protahováním pak také pomáhala nákladní Tatra od lesního závodu z Hanušovic. S ní jezdil pan Ermis. Později jezdili s pásákama také další traktoristé z Malé Moravy, nebo z STS Vlaské.

Ovšem Karla Holínka žádný traktorista již nenahradil. No, spíše takový blázen jako on se již nenašel.

Vzpomínal
Luděk Vrána

Mrkvový salát proti rýmě

Suroviny: 4 jablka, 600 g mrkve, 3 lžíce citronové šťávy, sůl, 1 lžička cukru, 4 lžíce strouhaného křenu, kysaná smetana.

Očištěnou mrkev a oloupaná jablka nastrouháme najemno. Přidáme citronovou šťávu, sůl, cukr, nastrouhaný křen. Přidáme kysanou smetanu a promícháme. Dokonalé uvolní dutiny. Stačí na 4 porce.

Zdroj: toprecepty.cz

**Chcete také
přispívat do Devítky?
Naše adresa je:
devitkamm@seznam.cz
Uzávěrka 10. 4. 2022**

Pod cívkou



Pro toto číslo jsem vybral zajímavou věc, která mi uvízla pod cívkou detektoru před rokem - přesně 3. 1. 2021. Zajímavý je nálezkář sám o sobě a ještě zajímavější byly okolnosti jeho nalezení.

Jedná se o brož vyrobenou z modrého porcelánu s bílou malbou dívky ve stříbrném rámečku - nosil se na řetízku a k tomu byl navíc připevněn k oděvu zavírací jehla.

Potěšilo mě, že se zachovalo i očko i zavírací jehla - většinou takové ozdoby v zemi kompletní nebývají.

Tento šperk pochází z dílny společnosti Villeroy&Boch, která byla založena roku 1748, a světe div se, stále existuje, funguje a patří mezi špičku v oboru výroby z porcelánu.

Konkrétně tato ozdoba se vyráběla v polovině 20. let, kolem roku 1945-1946.

Výrobou šperků se však firma primárně nezabývala - od počátku se zaměřovala na výrobu koupelnového vybavení a stolního porcelánu - společnost Villeroy&Boch již v průběhu devatenáctého století pronikla na mimoevropské trhy (například do Číny, Ruska či Ameriky).

Význam značky Villeroy&Boch však nespočívá pouze v tradici. Již od svých počátků patřila společnosti k průkopníkům v oblasti nových materiálů, výrobních postupů a především designu - jednoho z nejdůležitějších atributů této značky. V součas-

nosti hlavně v oblasti koupelen a wellness, v oblasti stolování a v oblasti keramických obkladů a dlažeb.

I když vím, že se tato brož vyráběla během konce války a těsně po válce, rozhodně to neznamená, že v tuto dobu byla i ztracena, avšak vyloučit to také nelze. Divoký poválečný odsun z naší oblasti po sobě zanechal mnoho stop, mnoho věcí ztracených, či záměrně schovaných německým obyvatelstvem s vírou, že se pro ně někdy ještě vrátí. Stejně tak mohla být ztracena kdykoliv jindy... v 70. letech, v 90. či jen pár let zpět.

A k okolnostem nálezu: Byla to jedna z posledních hrabaček, byl leden, byla zima, ale sníh ještě

ne. Na mapě z 19. století jsem našel starou cestu mezi Malou Moravou a Dolní Moravou, která však už dnes neexistuje a místo ní je pouze louka. Asi hodinu a půl jsem o nic pěkného nezaváděl, už jsem se chystal domů a v tom mi zvonil telefon. Dozvěděl jsem se smutnou zprávu o úmrtí strýčka mé bývalé přítelkyně, který byl shodou náhod z Podlesí - tak jsem si sedl a věnoval mu tichou vzpomínku s výhledem na kostelík na Dolní Moravě. Když jsem se zvedl a už udělal první krok směrem zpátky, detektor se rozezpíval a ze země na mě vykoukla tahle krásná brož. Zvláštní.

Jan Krejčí



Pozvánka na fotbal

Už 2. dubna skončí zimní přestávka a fotbalisté Sokola Malá Morava nastoupí ke svému prvnímu zápasu jarní části okresního přeboru, skupiny A. Startují ze skvělého pátého místa. Přijměte proto naši pozvánku na fotbal. Jen připomeneme, že je-li náš tým napsán jako první, hraje zápas na svém hřišti v Podlesí. Přijďte fandit!

Sobota 2. 4.	v 15:30 hod.	FC Rovensko - Malá Morava
Sobota 9. 4.	v 15:30 hod.	Malá Morava - Tatran Písařov
Sobota 16. 4.	ve 12:00 hod.	FK Šumperk „B“ - Malá Morava
Sobota 23. 4.	v 16:00 hod.	Malá Morava - FK Hanušovice
Neděle 1. 5.	v 16:30 hod.	Sokol Jedlí - Malá Morava
Sobota 7. 5.	v 16:30 hod.	Malá Morava - Sokol Brničko
Sobota 14. 5.	v 17:00 hod.	FK Hanušovice - Malá Morava
Sobota 21. 5.	v 17:00 hod.	Malá Morava - FC Rovensko
Sobota 28. 5.	v 17:00 hod.	Tatran Písařov - Malá Morava
Sobota 4. 6.	v 17:00 hod.	Malá Morava - TJ Libina „B“
Sobota 11. 6.	v 17:00 hod.	Malá Morava - FK Šumperk „B“

Šumperský pohár - kvalifikační předkolo

27. 2. 2022 od 14:00 hod. se hraje utkání Sokol Hradišín - Sokol Malá Morava, na UMTRA v Šumperku.

V případě postupu z předkola nás čekají další tři utkání.

V neděli 6. 3. v 11:00 na umělé trávě v Mohelnici se utkáme s **Jiskrou Oskava**.

Další soupeře se dozvíme až podle aktuálních výsledků jednotlivých kol. Místa a časy utkání ještě nejsou stanoveny. Hrát se bude v následujících víkendech:

2. kolo	12.-13. 2. 2022
3. kolo	19.-20. 2. 2022

Tomáš Jurka